

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 14. 6. 2019

Število objav: 16

Internet: 8

Tisk: 8

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 2

Inženirska zbornica ...: 5

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 5

Zakon o ... načrtovanju: 1

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 2

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 6

Internet	Naslov	'Zakaj država, ki pobira visoke davke, ponuja vprašljive javne storitve? Kam gre denar?'		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	24ur.com; 742.121, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 6. 2019		
Stran v zbirki: 9	Avtor	Natalija Švab		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Korupcija, pranje denarja in druge vrste prevar, razjedajo kot rakave celice številne segmente – zdravstvo, politiko, gospodarstvo, medije, javni sektor, gradbeništvo " Moramo se odkrito vprašati, zakaj država, ki ima visoke davke, svojim državljanom ponuja vprašljive javne storitve, kam gre ta denar, je opozoril:...			

Internet	Naslov	Kvantne sanje napol Slovenca, napol Škota		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Delo.si; 454.365, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 6. 2019		
Stran v zbirki: 12	Avtor	Saša Senica		
	Teme	Inženirska zbornica Slovenije		
Povzetek	Kvantne sanje napol Slovenca, napol Škota Nobelov nagajenec Duncan Haldane raziskuje kvantno mehaniko oziroma kvantno topološko računalništvo. Objavljeno 13. junij 2019 07.00 Posodobljeno 13. junij 2019 07.18 Kvantne sanje napol Slovenca, napol Škota Odpri galerijo Haldane je prestižno nagrado			

Internet	Naslov	Vzhodni del Unije se vztrajno krči		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Dnevnik.si; 283.341, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 6. 2019		
Stran v zbirki: 15	Avtor	Mihael Šorl		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...zapustilo 8,2 milijona ljudi, od katerih se jih je vrnilo domov 1,7 milijona. Sicer so odhajali delat v prav vse stare članice EU. Največ so jih potrebovali v gradbeništvu , pri pomoči v gospodinjstvu in v kmetijstvu. Po letu 2008 se je to izseljevanje upočasnilo, zlasti očitno iz Poljske, ki po tem letu edina ni poznala gospodarske...			

Internet	Naslov	Oster boj za velike posle		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Dnevnik.si; 283.341, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Iz tiskane izdaje; 14. 6. 2019		
Stran v zbirki: 18	Avtor	Marjeta Kralj		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji , Inženirska zbornica Slovenije		
Povzetek	...Oster boj za velike posle Vigri so veliki posli in temu primerno srditi so tudi boji, ki spremljajo uveljavljanje nove gradbene zakonodaje . Še posebej vroč postaja sicer že star konflikt med inženirji in arhitekti, kdo lahko vodi projekt gradnje posameznega objekta. Oster boj za velike posle...			

Tisk	Naslov	Zelena luč za hitro cesto Šentrupert-Velenje		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Novi tednik Celje; 146.000, Slovenija	Stran: 2	Površina: 903 cm ²
	Rubrika, Datum	Aktualno; 13. 6. 2019		
Stran v zbirki: 21	Avtor	Lea Komerički Kotnik		
	Teme	Zakon o prostorskem načrtovanju		
Povzetek	...uredba sprejeta po nezakonitem in protustavnem postopku. A ustavno sodišče je ugotovilo, da je postopek priprave in sprejetja uredbe potekal v skladu z Zakonom o prostorskem načrtovanju in zakonom o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor. Občini bosta, kot sta zatrdila oba župana Tomaž Žohar in Jože Kužnik, odločitev. ..			

Tisk	Naslov	Zaželeni ali ne, droni so med nami		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Novi tednik Celje; 146.000, Slovenija	Stran: 2	Površina: 586 cm ²
	Rubrika, Datum	Aktualno; 13. 6. 2019		
Stran v zbirki: 24	Avtor	Lea Komerički Kotnik		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...pravi Nebec. Kot še pojasnjuje, se v Sloveniji droni še vedno najpogosteje uporabljajo za fotografiranje iz zraka in za videoprodukcijo. Sledita področji gradbeništva in geodezije. »Predvsem geodetska podjetja si dela brez dronov skoraj ne znajo več predstavljati. Vedno pogostejša je uporaba za potrebe pregledov infrastrukturnih...			

Tisk	Naslov	Velenje in Šoštanj kvarita podobo regije		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Novi tednik Celje; 146.000, Slovenija	Stran: 5	Površina: 534 cm ²
	Rubrika, Datum	Gospodarstvo; 13. 6. 2019		
Stran v zbirki: 26	Avtor	Tina Strmičnik		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...letu 2018 je bilo med poslovnimi subjekti uvedenih 25 stečajnih postopkov, kar je tri več kot v letu 2017. Največ stečajnih postopkov je bilo začeti v gradbeništvu . v> število družb število zaposlenih Povprečna plača 1.132 (na podlagi delovnih ur) na zaposlenega < 16.511 1.619 « SPjj +12 + 585 + Prihodki Prihodki...			

Internet	Naslov	10 nasvetov za nagrajevanje prodajnega osebja		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Finance.si; 144.008, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 13. 6. 2019		
Stran v zbirki: 29	Avtor	Akademija Poslovna		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...nagrade relativno majhne, se lahko posvetujemo s prodajalci in jih izplačamo zgolj 4-krat na leto. Podjetja, ki se soočajo s sezonami (npr. v turizmu, gradbeništvu), imajo še dodaten izziv pri oblikovanju plačnega sistema za prodajalce. Uspešna podjetja v primeru sezon prilagodijo obdobja merjenja in plane na takšen...			

Tisk	Naslov	Vroča kri v inženirski zbornici		
Zaporedna št. 9	Medij; Doseg	Dnevnik; 107.900, Slovenija	Stran: 4	Površina: 533 cm ²
	Rubrika, Datum	V ospredju; 14. 6. 2019		
Stran v zbirki: 31	Avtor	Marjeta Kralj		
	Teme	Inženirska zbornica Slovenije , Gradbeni zakon		
Povzetek	... GRADBENA ZAKONODAJA Vroča kri v inženirski zbornici Več kot 400 članov inženirske zbornice je prepričanih, da jih je stanovska organizacija izdala, ker ni preprečila "grobe diskriminacije" - odvzema statusa pooblaščenega inženirja. Na inženirski zbornici odgovarjajo, da člani ohranjajo vse svoje pravice. / Marjeta Kralj Nova gradbeno-prostorska zakonodaja ni sprla zgolj arhitektov in inženirjev. Razkol povzroča tudi znotraj inženirske zbornice Slovenije ...			

Tisk	Naslov	Slaba banka zemljišč ne bo prenesla brezplačno		
Zaporedna št. 10	Medij; Doseg	Dnevnik; 107.900, Slovenija	Stran: 8	Površina: 483 cm ²
	Rubrika, Datum	Ljubljana in okolica; 14. 6. 2019		
Stran v zbirki: 33	Avtor	Peter Pahor		
	Teme	Gradbena parcela		
Povzetek	STANOVANJA Slaba banka zemljišč ne bo prenesla brezplačno Na republiškem stanovanjskem skladu bodo od slabe banke kupili zemljišča za gradnjo stanovanj, od države pa pričakujejo, da jih bo dokapitalizirala v Višini kupnine. V igri so zemljišča za gradnjo več kot 1500 najemnih stanovanj. / Peter			

Tisk	Naslov	Oster boj za velike posle		
Zaporedna št. 11	Medij; Doseg	Dnevnik; 107.900, Slovenija	Stran: 16	Površina: 293 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 14. 6. 2019		
Stran v zbirki: 34	Avtor	Marjeta Kralj		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji , Inženirska zbornica Slovenije , Gradbeni zakon , Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...GRADBENIŠTVO Oster boj za velike posle V igri so veliki posli in temu primerno srditi so tudi boji, ki spremljajo uveljavljanje nove gradbene zakonodaje . Še posebej vroč postaja sicer že star konflikt med inženirji in arhitekti, kdo lahko vodi...			

Tisk	Naslov	Previsoki komunalni prispevki kmete odvrčajo od postavljanja rastlinjakov		
Zaporedna št. 12	Medij; Doseg	Finance; 80.900, Slovenija	Stran: 12	Površina: 904 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 14. 6. 2019		
Stran v zbirki: 36	Avtor	Marija Mica Kotnik, Branko Žnidaršič		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...prilagajanje podnebnim spremembam med drugim omogoča pridobitev nepovratnih sredstev za postavitve rastlinjakov, je ministrstvo za okolje in prostor z novo gradbeno zakonodajo tovrstne naložbe podražilo in zapletlo. Tako vsaj pravijo kmetje, ki so se lotili postavljanja rastlinjakov in kmalu obupali, ko so izračunali, da nepovratna...			

Tisk	Naslov	Kako do osem tisoč kvadratnih metrov zemlje v Portorožu		
Zaporedna št. 13	Medij; Doseg	Finance; 80.900, Slovenija	Stran: 5	Površina: 439 cm ²
	Rubrika, Datum	Dogodki in ozadja; 14. 6. 2019		
Stran v zbirki: 38	Avtor	Uroš Božin		
	Teme	Gradbena parcela		
Povzetek	Kako do osem tisoč kvadratnih metrov zemlje v Portorožu Zemljišča, ki so v lasti družbe Hoteli Bernardin, merijo skoraj osem tisoč kvadratnih metrov, z njih se razprostira pogled na morje UROŠ BOŽIN uros.bozin@finance.si Hoteli Bernardin so objavili zbiranje zavezujočih ponudb za skupno 19 zemljišč			

Internet	Naslov	Kvantne sanje napol Slovenca, napol Škota		
Zaporedna št. 14	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 6. 2019		
Stran v zbirki: 41	Avtor	Saša Senica		
	Teme	Inženirska zbornica Slovenije		
Povzetek	Kvantne sanje napol Slovenca, napol Škota Nobelov nagrajenec Duncan Haldane raziskuje kvantno mehaniko oziroma kvantno topološko računalništvo. Objavljeno 13. junij 2019 07.00 Posodobljeno 13. junij 2019 07.18 Kvantne sanje napol Slovenca, napol Škota Odprli galerijo Haldane je prestižno nagrado			

Internet	Naslov	Javni poziv 71SUB-SO19 - Nepovratne finančne spodbude/pomoči za naprave za samooskrbo z električno energijo		
Zaporedna št. 15	Medij; Doseg	Podjetniski-portal.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 6. 2019		
Stran v zbirki: 43	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...dovoljenja oziroma je bila za stavbo izdana odločba o legalizaciji oziroma odločba o domnevi izdanega gradbenega in uporabnega dovoljenja po 118. členu Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17 in 72/17 - popr.; v nadaljnjem besedilu: GZ). Naprava za samooskrbo z električno energijo je lahko nameščena tudi na pomožnem,...			

Internet	Naslov	Kazen za oder na Dravi		
Zaporedna št. 16	Medij; Doseg	Preberi.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 6. 2019		
Stran v zbirki: 44	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Gradbeno dovoljenje za oder še ni izdano, a gradbeni zakon določa tudi izjeme. Občini kazen 8000 evrov zaradi lanske uzurpacije okolja. ...			

'Zakaj država, ki pobira visoke davke, ponuja vprašljive javne storitve? Kam gre denar?'

Ljubljana, 13.06.2019, 14:36 | Posodobljeno pred dvema urama

PREDVIDEN ČAS BRANJA: 5 min

AVTOR

Natalija Švab

iančne prevare hromijo našo družbo, ki bi lahko mnogo bolje delovala, če bi jih bolje obvladovali," tako dседnik Računskega sodišča Tomaž Vesel ob podpisu Skupne izjave partnerjev o sodelovanju v pobudi Inarnodnega tedna ozaveščanja o prevarah 2019. O prevarah moramo spregovoriti, ko gre za toleranco do 'stnega početja pa moramo spremeniti mentaliteto, so opozorili govorniki.

Ko gre za prevare, "ne govorimo le o večmestnih številkah, ko gre za izgubljen denar, ampak o grozljivih posledicah, ki, če potegnemo pod črto, pomenijo, da bi slovenska družba lahko bila bistveno bolj uspešna, če bi prevare obvadovali, če bi se tega področja bolj zavedali," je nadaljeval Vesel. Prepričan je, da bi bila naša družba, če bi se prevaram bolje zoperstavila, bolj vitalna, bolje bi delovali številni segmenti tako družbe kot države, ki bi lahko bili tudi "bistveno bolj usmerjeni v to, da zadovoljijo potrebe vseh ljudi".

Združenje preiskovalcev prevar (ACFE) sicer vsako leto prireja Mednarodni teden ozaveščanja o prevarah, ki je namenjen povečanju zavedanja o tveganjih finančnega kriminala in korupcije ter osvetlitvi njihovih negativnih učinkov na poslovno in širšo družbeno okolje. Letos bo Mednarodni teden ozaveščanja o prevarah potekal od 18. do 22. novembra 2019, pri nas ga bo s partnerji že drugo leto obeležila družba Deloitte.

V ta namen so danes podpisali Skupno izjavo partnerjev o sodelovanju v pobudi Mednarodnega tedna ozaveščanja o prevarah. *"V želji, da bi pobuda in načrtovane aktivnosti dosegle kar najširši krog ljudi, smo k izvedbi dogodka pristopili številni relevantni deležniki, med njimi ugledne*

organizacije in ustanove kot so Računsko sodišče, Komisija za preprečevanje korupcije, Slovenski državni holding, EBRD, Združenje bank Slovenije, Združenje nadzornikov Slovenije, Ekonomska fakulteta v Ljubljani Fakulteta za varnostne vede, Deloitte Slovenija in druge. Glede na izjemno pozitiven odziv in visoko stopnjo pripravljenosti za sodelovanje, smo se s partnerji odločili, da našo namero potrdimo tudi s podpisom Skupne izjave o organizaciji Mednarodnega tedna ozaveščanja o prevarah 2019," so ob tem sporočili iz Deloitte Slovenija.

Podpisniki so se danes strinjali, da gre za težavo, ki jo mora slovenska družba nasloviti predvsem med mladimi, za začetek pa mora prepoznati težavo: *"Najprej se je problema treba zavedati, potem je v družbi potrebno znati zbrati dovolj znanja o tem kompleksnem področju – ne gre namreč samo za računovodstvo, ampak je problematika mnogo širša."*

In ena od glavnih težav, ki jo prepoznava Računsko sodišče, pa je uspešnost pregona storilcev na področju prevar. *"Kaže, da nimamo tako velikih težav z odkrivanjem takšnih dejanj, tudi z ozaveščanjem ne tako zelo, čeprav je znanja še vedno premalo, izrazita težava pa je procesiranje razkritih prevar. Kajti, če se stvari ne procesirajo, ne zaključujejo z negativnimi posledicami za tiste, ki so pri takšnem početju sodelovali, dajemo zelo napačen signal vsem, ki razmišljajo, da bi se lotili česa podobnega."*

Cilj projekta je tako informiranje javnosti in sodelovanje ključnih deležnikov na področju prevar. *"Ta koalicija je sestavljena tako, da vsak deležnik v okviru svojih pristojnosti skuša na tem področju narediti čim več. Računsko sodišče se bo fokusiralo na področje javnega naročanja, kajti če povprečnega davkoplačevalca vprašate, kje vidi meni, da je veliko prevar, hitro pridemo na polje javnega naročanja. Naš cilj je, da v tistem tednu spregovorimo o tem, kako bi Slovenija lahko že v prihodnjih dveh letih omejila nepravilnosti na področju javnega naročanja," je še razložil Vesel.*

Yuri Sidorovich iz družbe Deloitte je ocenil, da so prevere pri nas skoraj tabu tema. *"Cilj projekta je, da to spremenimo. Prvi korak pri zdravljenju katere koli bolezni je, da si priznaš, da imaš simptome, težavo. In težava je.*

*Finančni kriminal ne pozna meja. Korupcija, pranje denarja in druge vrste prevar, razjedajo kot rakave celice številne segmente – zdravstvo, politiko, gospodarstvo, medije, javni sektor, **gradbeništvo** ..."*

Moramo se odkrito vprašati, zakaj država, ki ima visoke davke, svojim državljanom ponuja vprašljive javne storitve, kam gre ta denar, je opozoril: *"Eden ključnih elementov pri pregonu česar koli je ničelna toleranca. Raziskave kažejo, da ima Slovenija nadpovprečno toleranco do prevar. Mislim, da to izhaja iz kulturnih posebnosti slovenskega naroda, ki je miren, toleranten, ampak v določenih primerih ne bi smel biti."*

Sidorovich je kot ključno izpostavil spreminjanje mentalitete: *"Žal je naša generacija najbrž prestara, da bi jo spreminjali, ampak treba je, da mlade opremimo z orodji, da bodo zgradili boljšo družbo. Boljšo Slovenijo. Zato bomo veliko delali z mladimi, predvsem s študenti, če bo mogoče tudi z dijaki."*

Metka Tekavčič z Ekonomske fakultete je poudarila, da *"pošteno poslovanje na vseh področjih ni izbira, ampak nujnost. Samo tako lahko družba trajnostno preživi."* Poudarila pa je tudi, da se pri nas pogosto preveč ukvarjamo *"z malimi stvarmi"*, velike pa se ne znajdejo pod lupo pozornosti.

Sogovorniki so se sicer strinjali, da *"bodo prevare vedno obstajale"*. Kot je poudaril Vesel, se s takšnimi aktivnostmi ukvarjajo zelo inteligentni ljudje, ki so pogosto korak pred družbo, ki skuša takšno početje zajezi: *"Sistem mora graditi svoj imunski sistem, to je igra, ki se vseskozi ponavlja."* Na izzive ni imuno niti Računsko sodišče, kjer so se pred dodatno zavarovali s prenovo sistem, kar bodo tudi drugim ponudili kot primer dobre prakse: *"Si pa ne delamo utvar, da je to dokončna zaščita, kajti faktor naivnosti, želja človeka verjeti v neko neverjetno srečo, ki se mu je zgodila ... to bo vedno obstajalo."*

Pomembna pa je preventiva in soočanje s problemom, je poudaril **Boris Štefanec** iz Komisije za preprečevanje korupcije: *"Če bi mi tukaj sedeli pred dvajsetimi leti, bi bila ta soba zakajena, kakšnega bi si prižgal tudi kdo izmed nas govornikov. Represija, predvsem pa preventiva in ozaveščanje so dosegli, da Slovenci danes manj kadijo, v tem prostoru pa nikomur niti na*

---

misel ne pride, da bi prižgal cigareto. Prevare so, prevare bodo, ampak takšni koraki, ki jih delamo danes s tem podpisom, bodo sčasoma prinesli rezultate."

Kvantne sanje napol Slovenca, napol Škota

Nobelov nagrajenec Duncan Haldane raziskuje kvantno mehaniko oziroma kvantno topološko računalništvo.

Objavljeno
13. junij 2019 07:00

Posodobljeno
13. junij 2019 07:18

Haldane je prestižno nagrado dobil za odkritje uporabe topoloških konceptov za razumevanje lastnosti verig malih magnetov, ki jih je našel v nekaterih materialih. Foto Uroš Hočevar

[Saša Senica](#)

»Prvič sem v Sloveniji, odkar sem uradno postal slovenski državljan. Nimam pa še slovenskega potnega lista, saj zanj nisem mogel zaprositi ob prisegi. To moram še urediti.« se zasmije dobitnik Nobelove nagrade za fiziko profesor **Duncan Haldane**, ki se je [konec marca na slovenskem veleposlaništvu v Washingtonu uradno izrekel za Slovenca](#), v intervjujih pa vedno znova poudarja, da je [»ponosen napol Slovenec](#) in napol Škot«.

Preberite še:[Nenavadni magnetizem kvantnega materiala](#)

V deželo na sončni strani Alp je v začetku tedna pripotoval na povabilo Inženirske akademije Slovenije, saj je postal njen častni član, kar mu je v veliko zadovoljstvo. Člani IAS so najuglednejši (slovenski) strokovnjaki v inženirstvu in tehnologiji, s priznanimi dosežki na področju tehnološkega in znanstvenega napredka. IAS in Slovenska akademija znanosti in umetnosti sta pri nas edini nacionalni akademiji, ustanovljeni s posebnim zakonom.

»Imel sem srečo, da sem se pravilno spraševal in našel presenetljive odgovore.«

»Vedno sem se čutil Slovenca, to mi je privzgojila mama,« poudari sicer še britanski državljan Haldane, ki priznava, da so ga k prevzemu našega državljanstva napeljale tudi aktualne politične razmere na Otoku. »Seveda sem o tem začel razmišljati zaradi brexita. Najprej sem dvomil, da bo to mogoče, saj se je morala moja mama ob poroki odpovedati takrat še jugoslovanskemu državljanstvu.« Ljudmila Renko, koroška Slovenka, je ob koncu vojne kot študentka medicine delala v britanski bolnišnici v Celovcu in tam spoznala škotskega vojaškega zdravnika. Po poroki sta se preselila v Anglijo.

»Seveda sem o prevzemu slovenskega državljanstva začel razmišljati zaradi brexita.«

Inženirji in znanstveniki z roko v roki

Haldane je Nobelovo nagrado za fiziko prejel leta 2016, skupaj z **Davidom J. Thoulessom** in **Johnom Michaelom Kosterlitzem**. Z uporabo topoloških konceptov so proučili neobičajne faze oziroma stanja materije v superprevodnikih, supertekočih stanjih in tankih magnetnih plasteh. Sogovornik je prestižno nagrado dobil za odkritje uporabe topoloških konceptov za razumevanje lastnosti verig malih magnetov, ki jih je našel v nekaterih materialih. Na tem področju potekajo številne raziskave, saj menijo, da bi topološke materiale lahko uporabili v novih generacijah elektronike in superprevodnikov in tudi v kvantnih računalnikih.

Znanost in tehnologija sta dve strani istega kovanca, odgovori znanstvenik na vprašanje, kakšne so razlike in povezave med znanostjo in inženirstvom. »Znanstvenika žene radovednost, kako stvari delujejo. Naše delo je predvsem, da postavljamo vprašanja. Pogosto je največja težava ravno v tem, da moramo najti pravo vprašanje, šele potem lahko najdemo tudi odgovor. Znanstveniki si pogosto domišljajo, da so ravno naše raziskave najbolj uporabne, inženirji pa morajo biti do tega skeptični. Inženirji so bolj stvarni in želijo predvsem, da teorija postane praksa. Niti ni nujno, da je popolno, le dovolj dobro in uporabno. Potrebujemo tako ene kot druge. Znanstveniki ponudijo semena, inženirji pa jih nato posadijo,« razmišlja leta 1951 v Londonu rojeni Haldane.

Kvantno računalništvo prihaja

Njegova vprašanja se vrtijo predvsem okoli kvantne mehanike oziroma kvantnega topološkega računalništva. »Kvantna mehanika ni zahtevna le za laike, ampak tudi za nas znanstvenike. Večino časa se sicer ne ukvarjam z njeno interpretacijo, ampak s tem, kako deluje, kako bi jo lahko uporabili. Zakoni kvantne mehanike so bili postavljeni že na začetku 30. let prejšnjega stoletja, a kar nekaj časa je minilo, preden smo počasi razumeli, kaj vse je možno. Moje delo me je vodilo do velikih presenečenj. Imel sem srečo, da sem se pravilno spraševal in našel presenetljive odgovore.«

»Pri kvantnem računalništvu gre v teoriji za izjemno rešitev, v praksi pa ni nujno, da bo šlo gladko.«

Kvantno računalništvo je trenutno v središču pozornosti mnogih in dejstvo je, da bi takšen računalnik, ki ga v teoriji dodobra poznajo, spremenil svet. Toda za zdaj gre bolj ali manj za poskuse. Kdaj bo del našega vsakdanjika? »To je težko reči. Kvantni računalniki so naše sanje, saj bodo izjemno zmogljivi. Če bodo delovali. Vse več ljudi verjame, da bodo, ampak ... Kvantne računalnike rad primerjam s fuzijsko energijo, o kateri vsi vemo, da bi rešila svetovne potrebe po energiji, a še nismo zgradili učinkovitega reaktorja. V teoriji je rešitev izjemna, v praksi pa ni nujno, da bo šlo gladko,« razloži razkorak pri uresničevanju teoretičnih znanstvenih rešitev. Doda še, da je morda neupravičeno samozavesten, a vseeno meni, da bo kvantno računalništvo naredilo preskok v prihodnjih petnajstih letih. »Veliko ljudi dela na tem področju, zato sem prepričan, da bomo odkrili še veliko novega. Stvari se premikajo in postajajo vroče,« se namuzne.

»Kvantne računalnike rad primerjam s fuzijsko energijo, ki bi rešila svetovne potrebe po energiji, a še nismo zgradili učinkovitega reaktorja.«

Radovednost in strast do raziskovanja

Haldane, ki je doktoriral na Cambridgeu, je zdaj raziskovalec in profesor na univerzi Princeton, eni od osmih univerz elite Ivy League, ki je že večkrat kraljevala na vrhu lestvice najboljših ameriških izobraževalnih ustanov. Po prejemu prestižne nagrade Švedske kraljeve akademije se mu je življenje postavilo na glavo. »Prvo leto je bilo noro. Zdaj pa skušam poučevati in raziskovati, tako da veliko povabil na razne dogodke in predavanja zavrnem. Ampak slovenskim vedno težko rečem ne,« poudari Haldane, ki je našo državo obiskal že večkrat.

Duncan Haldane FOTO: Uroš Hočevar

Ker izžareva strast do svojega dela, mladi pri njem pogosto iščejo nasvete in navdih. »Sporočilo, ki ga skušam dati, je, da ni treba biti genij, kot je bil Einstein, da bi bili uspešni. Res so možnosti, da človek odkrije nekaj, česar nihče ni pričakoval, majhne, a za take reči se dobi Nobelovo nagrado. Seveda pa ne raziskujemo zaradi nagrad, temveč zaradi vznemirjenja. Mladi morajo biti pripravljeni, da ne bodo hodili po gladki poti, in oprezati morajo za nenavadnimi rečmi. Veliko vlogo igra tudi sreča, da na poti, ko brcaš kamenje, ne spregledaš velikega diamanta. Dober raziskovalec je lahko vsak, ki si upa biti radoveden.«

Častni član tudi Ronald Šega

Častni član inženirske akademije je postal tudi ameriški astronom in profesor fizike slovenskega rodu **Ronald Šega** (pogovor z njim bomo objavili v eni od prihodnjih izdaj *Znanosti*). Akademija šteje 80 članov, od tega 42 rednih, 27 izrednih, devet dopisnih in štiri častne člane. Glavna naloga IAS je promocija inženirjev in inženirstva ter tehnološkega razvoja. Tako si prizadeva za oživitve inovacijskega procesa v slovenskem gospodarstvu in kakovost izobraževanja na področju tehnike in naravoslovja.

Prof. Ronald M. Šega, prof. Duncan Haldane in Borut Pahor med slavnostno podelitvijo listin Inženirske akademije Slovenije FOTO: Uroš Hočevar

Dnevnik.si

POLJSKA

Mihael Šori

13. junij 2019

13. junij 2019 3:44

Vzhodni del Unije se vztrajno krči

V vzhodnih članicah EU vse manj ljudi, zlasti mladih, pri čemer se je skupno prebivalstvo v njih v zadnjih treh desetletjih skrčilo za sedem odstotkov, medtem ko se je na svetu povečalo za kar 40 odstotkov.

Eno od najstarejših mest na svetu, bolgarski Plovdiv, letos prestolnica evropske kulture, se podobno hitro prazni kot država, ki se je od padca komunizma skrčila za dva milijona prebivalcev. (Foto: AP)

Po padcu berlinskega zidu konec leta 1989 so evropske države z vzhodne strani nekdanje železne zavese z optimizmom gledale v prihodnost. Toda trideset let pozneje se je vsaj glede demografske slike situacija zelo poslabšala. Tako kaže študija poljskih demografov ob sodelovanju pariškega inštituta za migracije. V teh treh desetletjih so kljub vse daljši pričakovani življenjski dobi Poljska, Romunija, Madžarska, Bolgarija, Češka, Hrvaška, Slovaška, Litva, Slovenija, Latvija in Estonija zmanjšale število prebivalcev s 111 na 103 milijone ali za 7 odstotkov. Poleg tega je danes med temi 103 milijoni veliko manjši delež mladih, kot je bil med 111 milijoni leta 1989. Zahodnejše evropske države so v teh 30 letih prebivalstvo povečale za 13 odstotkov, svet pa s 5,5 na 7,7 milijarde ljudi.

»Sovpadanje močnega izseljevanja in velikega padca rodnosti je edinstveni pojav v svetu,« poudarja **Agnieszka Fihel**, ena od avtoric

NAJNOVEJŠE

Semafor na zasavki opozarja na padajoče kamenje

14 min

Tomaž Vesel o tem, da ga pogosto oštejejo, da ima zaradi vrtnarjenja blatne čevl...

29 min

Izak Boleslavski, pionir dinamike

44 min

Kmetje bogataši

1 ura

Trump brez zmage v fingiranih dvobojih

2 uri

Vzhodni del Unije se vztrajno krči

2 uri

Bedene v Portorožu

5 ur

Vprašanje podpredsedniku evropske komisije Fransu Timmermansu

6 ur

Podatki so šele prvi izziv

6 ur

Pojdimo tja, od koder migranti prihajajo

6 ur

Vse objave

študije. Če je bila v teh enajstih deželah nataliteta v 80. letih višja kot na zahodni strani železne zavese, pa je od leta 1989 do leta 1999 močno padla, na primer v Bolgariji, na Češkem in Latviji celo z 2 na 1,1 otroka na žensko. Najbrž je do tega svetovnega rekorda prišlo zato, ker so brezplačni vrtci postali zelo dragi.

Najhujši padec števila prebivalcev v zadnjih 30 letih se je zgodil v Bolgariji: z 9 na 7 milijonov. Za 20 odstotkov je bil padec velik v Latviji in Litvi, za 16 odstotkov pa v Estoniji in Romuniji. Edino Češka, Slovaška in Slovenija so v tem času povečale število prebivalcev.

Pravzaprav je Slovenija med omenjenimi enajstimi državami še v najboljšem položaju – ob nekoliko večjem priseljevanju (predvsem iz nekdanje Jugoslavije) kot odseljevanju in malce večjem številu rojstev kot smrti. Slovenija, kjer tudi prihaja do hitrega staranja prebivalstva, pa glede rasti števila prebivalcev v zadnjih 30 letih zaostaja za starimi članicami EU, izjema je Portugalska. Sicer so Nemčija, Italija in Grčija imele v teh 30 letih manj rojstev kot smrti, a zelo veliko priseljencev.

Med vzhodnimi članicami EU so glede naravnega prirastka boljše od Slovenije Slovaška in Poljska, a ti dve državi je v teh 30 letih zapustilo zelo veliko ljudi. Zelo veliko slovaških državljanov, ki so etnično Čehi, je tako odšlo na Češko, veliko romunskih Madžarov pa na Madžarsko. Baltske države so izgubile veliko Rusov in Ukrajincev. Samo po letu 2004 se je iz svoje domovine s trebuhom za kruhom na zahod odpravilo 2,5 milijona Poljakov in kar 3,1 milijona Romunov, torej vsak sedmi! Vsega skupaj je teh omenjenih enajst novih članic EU zapustilo 8,2 milijona ljudi, od katerih se jih je vrnilo domov 1,7 milijona. Sicer so odhajali delat v prav vse stare članice EU. Največ so jih potrebovali v **gradbeništvu**, pri pomoči v gospodinjstvu in v

kmetijstvu. Po letu 2008 se je to izseljevanje upočasnilo, zlasti očitno iz Poljske, ki po tem letu edina ni poznala gospodarske krize.

V zadnjih desetih letih pa je ob velikem številu tujih investicij, predvsem od proizvajalcev avtomobilov, raven brezposelnosti v vzhodnih članicah postala celo ena od najnižjih v EU. Na Češkem, Madžarskem in Poljskem je med 2 in 4 odstotki, v Sloveniji 7 odstotkov. Tudi zaradi predsodkov do priseljevanja se teh enajst držav sooča s pomanjkanjem delovne sile. Poljska je po številu izdanih začasnih delovnih viz (670.000 leta 2016) prva na svetu, dobili so jo predvsem Ukrajinci, manj Belorusi. A še vedno polovica poljskih delodajalcev ne more zapolniti vseh prostih delovnih mest. Kritično za višegrajske države bo naslednje leto, ko bodo Ukrajinci lahko delali tudi v Nemčiji, kjer so plače višje. Viktor Orban poskuša problem reševati tako, da je dovolil delodajalcem tudi po 400 nadur na leto, zaradi česar so izbruhnili protesti.

Dnevnik.si

KOMENTAR

Marjeta Kralj

14. junij 2019

14. junij 2019 0:00

Oster boj za velike posle

*Vigri so veliki posli in temu primerno srditi so tudi boji, ki spremljajo uveljavljanje nove **gradbene zakonodaje**. Še posebej vroč postaja sicer že star konflikt med inženirji in arhitekti, kdo lahko vodi projekt gradnje posameznega objekta.*

NAJNOVEJŠE

Kaj prinašata robotizacija in umetna inteligenca
40 min

Hrvati nam Ikeo, mi njim poceni obleke
42 min

Nafta
42 min

In memoriam: Janez Štefan Meglič
42 min

Po mnenju računskega sodišča bi morali funkcionarjem zvišati plače za 20 do 40 o...
42 min

Pikalo vztraja pri omejevanju varuhov predšolskih otrok, ker ne smejo biti preve...
42 min

Bolečina ni znak za alarm, ampak je alarm
42 min

Vse objave

To nalogo mora po novi zakonodaji opravljati pooblaščen arhitekt ali inženir iz stroke, ki glede na namen gradnje prevladuje. Opredelitev je dovolj nedoločna, da se inženirji in arhitekti o njenem dejanskem pomenu ne zmorejo dogovoriti. Ministrstvo za okolje in prostor pa je v primeru stanovanjskih stavb – ki se jih na trgu gradi največ in po nekaterih ocenah predstavljajo kar 90 odstotkov novogradenj – stopilo na stran arhitektov. Da je prevladujoča stroka arhitekturna, pravijo tudi za javno dostopne stavbe in objekte, ki so vizualno izpostavljeni, kot sta denimo trgovina s pohištvom Ikea ali kompleks, ki ga želi zgraditi poslovnež Joc Pečečnik na območju zaščitenega Plečnikovega stadiona za Bežigradom. Na tej osnovi upravne enote in tudi okoljsko ministrstvo kot drugostopenjski organ zavračajo izdajanje gradbenih dovoljenj za projekte, pod katere kot vodje niso podpisani arhitekti.

Ali torej ministrstvo privilegira arhitekta in omejuje pooblastila inženirjev? Slednji so o tem prepričani, saj tudi s konkretnimi primeri dokazujejo, da so do nedavnega še vodili tovrstne gradnje.

Zakaj torej tega ne bi smeli početi v prihodnje? Po opozorilih arhitektov so nejasna pravila in nedosledna praksa na upravnih enotah v preteklosti omogočili razbohotenje prakse, da so storitve arhitekturnega projektiranja v veliki meri prevzemali projektantski biroji brez arhitektov, načrte arhitekture pa so zagotavljali s podizvajalci ali pa so jih izdelovali sami in od arhitektov kupovali le ustrezen žig na papirju. Zato je bilo treba bolj odločno opredeliti zakonodajo, ki je sicer že v preteklosti vodenje projekta omejevala na strokovnjaka tiste stroke, ki glede na namen objekta prevladuje.

Toda inženirji opozarjajo, da njihovo izključevanje iz vodenja stanovanjskih in drugih projektov ni pravi način reševanja problematike kupovanja žigov. Naloga vodje projekta namreč ni izdelati dober načrt arhitekture ali strojnih inštalacij, temveč predvsem usklajevanje vseh sodelujočih, tudi projektantov posameznih načrtov. S tega vidika mora dober vodja predvsem dobro poznati projekt, so prepričani inženirji, ki predlagajo, da bi moral investitor zato dobiti možnost sam odločiti, komu bo raje zaupal svoj projekt – arhitektu ali inženirju.

V primerjavi z borbo med arhitekti in inženirji za isti kos pogače očitki gradbincev okoljskemu ministrstvu in predvsem matični **inženirski zbornici** izzvenijo predvsem kot spor zaradi prestiža. Čeprav ne smejo več uporabljati naziva pooblaščen inženir, nadzorni inženirji in vodje del z novo zakonodajo ohranjajo vse stare pravice in lahko še naprej opravljajo vsa dela, ki so jih smeli izvajati prej. Kljub temu njihova skrb, da bodo z odvzemom statusa ostali brez dela, ni povsem iz trte izvita. Če javne naročnike tudi s pritožbami na razpise lahko prisilijo, da upoštevajo njihove prijave, je pri zasebnih

naročnikih izbira nadzornika oziroma vodje del odločitev investitorja. Torej je lahko tudi stvar naziva.

Lani uveljavljenega **zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti**, ki ureja to področje, na okoljskem ministrstvu še niso odprli. Zato pa je v javni razpravi novela **gradbenega zakona**, ki ureja tudi vprašanje vodenja projektov. V sporne člene ministrstvo (za zdaj) ni poseglo, a jih lahko v parlamentarni proceduri spremenijo tudi poslanci. Ni naključje, da se ozračje segreva prav v tem času.

Občani Polzele, Braslovč in Šmartnega ob Paki še upajo

Zelena luč za hitro cesto Šentrupert–Velenje

V Spodnji Savinjski in Šaleški dolini ter na Koroškem odmeva odločitev ustavnega sodišča glede trase tretje razvojne osi. To je odločilo, da uredba o državnem prostorskem načrtu za odsek tretje razvojne osi Šentrupert–Velenje, ki sta jo izpodbijali občini Polzela in Braslovče, ni v neskladju z ustavo. Reško pričakovana odločitev je po letu čakanja prižgala zeleno luč za projekt gradnje hitre ceste proti Velenju in Koroški, kjer odločitev sodišča pozdravljajo. Trasi hitre ceste Šentrupert–Velenje še vedno nasprotuje del prebivalstva spodnesavinjskih občin.

LEA KOMERIČKI KOTNIK

Občini Braslovče in Polzela sta 30. maja lani vložili zahtevo za oceno ustavnosti in zakonitosti uredbe o državnem prostorskem načrtu, ki jo je vlada sprejela januarja 2017.

Prepričani sta, da je bila uredba sprejeta po nezakonitem in protiustavnem postopku. A ustavno sodišče je ugotovilo, da je postopek priprave in sprejetja uredbe potekal v skladu z Zakonom o prostorskem načrtovanju in zakonom o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor.

Občini bosta, kot stá zadržala oba župana **Tomaž Žohar** in **Jože Kužnik**, odločitev sodišča spoštovali. Oba poudarjata, da si v prihodnje želita konstruktiven dialog z vsemi državnimi ustanovami, ki delujejo na tem področju,

in verjameta, da se bodo pogovarjali predvsem v smeri uresničitve tega, kar prinaša odločitev ustavnega sodišča. Pri tem bo njun prednostni cilj zaščita oškodovanih občanov. Polzelski župan Kužnik je ob tem priznal, da ga glede na vse dogajanje v zadnjem obdobju odločitev niti ni presenetila in jo je po tihem tudi pričakoval. Kot je še dejal, ni toliko razočaran zaradi odločitve sodišča kot zaradi načina umeščanja ceste v prostor. »Če to postaja stalna praksa v naši državi, potem sem resnično zaskrbljen.«

F2-2 (priključek Šentrupert)	F6 (priključek Arja vas)
312 milijonov evrov	98 milijonov evrov
119 hektarjev kmetijskih zemljišč	13 hektarjev kmetijskih zemljišč
70 rušitev objektov (43 stanovanjskih hiš)	9 rušitev objektov (6 stanovanjskih hiš)
9 viaduktov in 3 tuneli	1 viadukt
250 metrov višinske razlike	120 metrov višinske razlike
4 leta gradnje	18 mesecev gradnje
ne upošteva prostorske strategije Slovenije	upošteva prostorske strategije Slovenije
ne upošteva prometne strategije Slovenije	upošteva prometne strategije Slovenije

Vir: CI Polzela

Konec sage in začetek gradnje?

Čeprav ne nepričakovano, so odločitev z nekoliko več razočaranja pospremili v združenih civilnih iniciativah, kjer so zastopane vse tri občine, ki jih bo gradnja ceste najbolj »prizadela«. V prvem odzivu so zapisali: »S tem se je končala ena od treh sodb o DPN, in sicer za državno cesto od priključka Šentrupert na avtocesti A1 Šentilj-Koper do priključka Velenje jug. Krajan občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče pričakujemo še dve: pobudo za ustavno presojo in sodbo na vrhovnem sodišču. Slednji dve se nanašata na isti DPN, vendar z drugimi vložniki in argumentacijo.« Zapisano je potrdil tudi njihov odvetnik **Miha Sipec**, ki je prepričan, da bo pot do konca še dolga, in pojasnil, da pobuda za ustavno presojo, ki jo je januarja lani skupaj vložilo 36 oškodovanih občanov, temelji na povsem drugih podlagah. »V tem primeru gre za kršitev pravice do doma, do zasebne lastnine, do sodelovanja pri upravljanju. S tem, ko je sodišče odločilo o pobudi občine, kjer so bile podlage popolnoma drugačne, še ni odločalo o ključni zadevi, ki je približno sto porušenih nepremičnin in več kot 40 domov.«

Po besedah Šipca so pravne možnosti glede pobude občin izčrpane, medtem ko bi lahko posamezniki v primeru, da bi sodišče zavrnilo tudi njihovo pobudo, pravico iskali na evropskem sodišču.

Velenjčani in Korošci slavijo

V Velenju in na Koroškem so veseli odločitve ustavnega sodišča, na podlagi katere se bodo lahko postopki za gradnjo hitre ceste proti Velenju in Koroški nadaljevali. Na Koroškem zdaj pričakujejo zaprtje finančne konstrukcije za projekt in čimprejšnji začetek gradnje. Ta je na treh delih predviden konec

letošnjega leta.

»Hitra cesta do Velenja bo!« so v prvem odzivu sporočili iz Mestne občine Velenje (MOV), kjer verjamejo, da se bo zdaj kolesje zavrtelo in da bodo do hitre ceste, ki jo okolje nujno potrebuje, prišli čim prej. Občina projektu nudi vso podporo, je povedal podžupan **Peter Dermol**. »Odločitev gre v prid razvoju lokalne skupnosti Velenje, Saleške doline, Zgornje Savinjske doline in kar je najpomembnejše, v prid razvoju Koroške regije. S to odločitvijo je pridobilo več kot sto tisoč ljudi, ki živi v tej regiji. In še pomembnejše: s tem smo pridobili osnovo za nadaljnji gospodarski razvoj.«

Z navdušenjem so novico pospremili v Mladinski iniciativi za tretjo razvojno os, ki je ravno na dan odločitve praznovala drugo obletnico koroške vstaje Hoč' mo cesto. »To pomeni konec ujetništva Korošcev in izgovorov, da se bo gradnja na Koroško lahko začela, ko bo znana usoda spodnjega dela trase. Realno pričakujem, da se bodo dela na odseku Velenje-Slovenj Gradec začela konec letošnjega leta,« je povedal koordinator mladinske iniciative **Aljaž Verhovnik**.

Odločitev ustavnega sodišča pozdravljajo tudi v Gospodarski zbornici Slovenije (GZS). Kot so sporočili, se zbornica ves čas zavzema za uresničitev projekta tretje razvojne osi, saj ga razume kot enega ključnih razvojnih projektov nacionalnega interesa. Zdaj v zbornici ne vidijo več ovir za pospešitev dinamike gradnje celotne trase tretje razvojne osi. »Verjamemo, da bo država zdaj izvedla vse nujne ukrepe, da za izvedbo projekta brez nadaljnjih zakasnitev in omogoči tako gospodarstvu kot prebivalcem na tem območju enakovredne pogoje za razvoj v primerjavi z drugimi slovenskimi regijami.«

Odločitev je pozdravilo tudi ministrstvo za infrastrukturo. Na Darsu so v odzivu pojasnili, da bodo lahko zdaj nadaljeva-

li dejavnosti, ki so bile zaradi pritožbe ustavljene. Zaradi vložene zahteve za ustavno presojo z izbranim ponudnikom namreč niso podpisali približno 10 milijonov evrov vredne pogodbe. O natančnejši časovnici projekta je, kot pravijo, še prezgodaj govoriti.

Kdo je kriv, da ceste Velenje-Slovenj Gradec še ni?

V mladinski iniciativi ocenjujejo, da so zaradi vložene zahteve za ustavno presojo izgubili več kot leto, kar bo treba nadoknaditi. Zato so na torkovem sestanku zahtevali pospešitev del tudi na spodnjem odseku severnega kraka tretje razvojne osi.

Državni prostorski načrt za cesto od Velenja proti Slovenj Gradcu je bil sprejet že leta 2013, a država ceste do danes še ni začela graditi. Kaj je v tem času naredila država? To vprašanje je na Aljaža Verhovnika pred časom naslovil tudi polzelski župan Jože Kužnik: »In ostal je brez besed. To pomeni, da je zadeva tudi politično motivirana. Zadeva je večplastna in prav je, da znamo na stvari pogledati realno. In če država oziroma državna ustanova nima končne finančne konstrukcije projekta, potem je skrajno nekorektno, da ne uporabim katere druge besede, s prstom kazati na občini Polzela in Braslovče, da sta krivi, da Korošci in Velenjčani nimajo avtocestne povezave,« je bil odločen Kužnik.

Na vprašanje, kako gleda na to, da država v šestih letih še ni zgradila severnega kraka hitre ceste, pa bi ga lahko, Verhovnik odgovarja: »Od leta 2013 smo Korošci ujetniki spodnjega dela trase. Takrat je bil sprejet DPN Velenje-Slovenj Gradec. Gre za najdaljše umeščanje trase v prostor. V tem času bi bila cesta že lahko zgrajena. Lahko rečem samo škoda. Izgubljen čas se ne bo povrnil. Škoda, ki nastaja Koroški, je nenadomestljiva.«

Zakonodaja ne sledi potrebam

Zaželeni ali ne, droni so med nami

Brexpilotne zrakoplove ali drone so najprej uporabljali za vojaške operacije, ki jih ljudje niso bili sposobni izvršiti. Danes so droni na voljo za najrazličnejše namene. Predvsem se uporabljajo v video- in fotoprodukciji, za nadzor večjih površin pri poljedelstvu in kmetovanju, marsikje jih že uporabljajo tudi gasilci in enote za zaščito in reševanje. V Sloveniji uporabo brexpilotnih zrakoplovov ureja uredba, ki določa splošne operativne in tehnične pogoje za varno uporabo. A ima trenutno veljavna zakonodaja še precej pomanjkljivosti.

LEA KOMERIČKI KOTNIK

Droni kot leteče kamere oziroma leteči nosilci različnih senzorjev so postali zelo zanesljivi in cenovno dostopni, zato je njihova uporaba pri najrazličnejših dejavnostih neizogibna, je prepričan **Janez Nebec**, vodja letalskih operacij in izobraževanj v podjetju Onedrone, ki drone izdeluje in prodaja. »Na žalost je zakonita uporaba dronov trenutno zelo omejena zaradi zastarelih in pogosto nesmiselnih pravil. To predstavlja veliko konkurenčno prednost za uporabnike, ki

pravil ne upoštevajo, tisti, ki želijo delati zakonito, pa svojih storitev na trgu pogosto ne morejo prodati ali se za uporabo dronov sploh ne odločajo,« pravi Nebec. Kot še pojasnjuje, se v Sloveniji droni še vedno najpogosteje uporabljajo za fotografiranje iz zraka in za videoprodukcijo. Sledita področji **gradbeništva** in geodezije. »Predvsem geodetska podjetja si dela brez dronov skoraj ne znajo več predstavljati. Vedno pogostejša je uporaba za potrebe pregledov infrastruktur-

nih objektov in ocene škod v zavarovalništvu, začenja se tudi uporaba pri gasilcih in v službah zaščite in reševanja.«

Prepisana zakonodaja zastarela

Brexpilotna letala so razdeljena v tri skupine glede na težo (do pet kilogramov, od pet do 25 in od 25 do 150 kilogramov) in v štiri skupine glede na območje letenja, in sicer od nenaseljenega do gosto naseljenega. Glede na kombinacijo obeh skupin se določi, v katero od štirih kategorij (A, B, C in D) spada posamezen brexpilotnik. Na podlagi tega je določeno, katere tehnične in operativne zahteve mora izpolnjevati. »Opredeljeno je, kakšnim kriterijem mora ustrezati kopter in kaj mora izpolnjevati operater, ki ga upravlja,« je Nebec pojasnil, kaj to pomeni v praksi. »Če letaš po poljih in travnikih, ni treba zadostiti skoraj nobeni zahtevi. Če letaš po središču mesta, moraš izpolniti veliko pogojev.«

Kot je še pojasnil, je Slovenija med zadnjimi državami v Evropi sprejela zakonodajo, ki

ureja letenje z brexpilotnimi zrakoplovi. »To zakonodajo so pred šestimi leti spisali Avstrijci, nekaj let zatem so jo prepisali Hrvati in leta 2016 smo jo prepisali še v Sloveniji,« pove in doda, da je bila zakonodaja že v času sprejema zastarela, tako da danes učinkovito preprečuje zakonito uporabo dronov in uporabnike odvrča od letenja po pravilih. »Vsaj 90 odstotkov dnevno izvedenih operacij z droni v Sloveniji se izvede na nezakonit način. Tudi operaterji, ki bi lahko leteli v skladu s pravili, se zaradi šibkega nadzora praviloma ne odločajo za registracijo.« Izjeme so podjetja, katerih dejavnost temelji na uporabi dronov, zaradi česar si ne morejo privoščiti dela na črno. »Pri nas je takšnih podjetij manj kot deset. Ostali delajo na črno ali z uvajanjem novih tehnologij čakajo na uvedbo bolj smiselnih pravil. Medtem se večje videoprodukcije in draga snemanja selijo na Hrvaško in v druge države, kjer lahko drone uporabljajo zakonito.«

Nebec upa, da bo s prihodom enotnih evropskih pravil, ki so jih lani sprejeli evropski poslanci in naj bi kmalu začela veljati tudi pri nas, področje dokončno smiselno urejeno, kar bo omogočilo razvoj panoge.

Nedovoljen vdor v zasebnost

Eden glavnih vzrokov za »strah« pred droni je morebiten poseg v zasebnost ljudi. V skladu z uredbo mora vsak brezpilotni zrako-

plov z operativno maso, ki presega pet kilogramov, imeti pritrjeno negorljivo identifikacijsko ploščico, lažji od pet kilogramov pa identifikacijsko nalepko. Ploščica oziroma na-

lepka mora vsebovati identifikacijsko oznako, navedbo operaterja oziroma lastnika, njegov naslov in kontaktne podatke ter opera-

Kaj če dron pristane na vašem vrtu?

Bliža se poletje in poleg vsega ostalega nadležnega mrčesa bo v zraku tudi precej majhnih dronov, ki jih posamezniki uporabljajo za zabavo. Gre za drone, ki so lažji od pol kilograma in zanje ne veljajo opisana pravila iz sprejete uredbe. Kljub vsemu se morajo upravljavci le teh držati nekaterih pravil.

Toda kaj storiti, če na vašem dvorišču pristane dron, ki ni vaš? Enoumnega in preprostega odgovora nismo našli. V uradu informacijskega pooblaščenca pojasnjujejo, da letanje in pristajanje z brezpilotnimi zrakoplovi še ne pomenita obdelave osebnih podatkov. »Ampak do takšne obdelave pride šele tedaj, ko se z brezpilotnimi zrakoplovi res izvaja tudi slikovno in/ali zvočno snemanje.« Kot so še pojasnili, lahko posameznik v primeru tujega drona, ki leta nad njegovo posestjo ali pristane na njegovem dvorišču, ukrepa na način, da od lastnika oziroma uporabnika drona zahteva informacije o tem, ali z njim tudi snema. »V primeru snemanja lahko posameznik zahteva informacije o namenu snemanja oziroma obdelave osebnih podatkov in kopijo osebnih podatkov, ki se nanašajo nanj.« Če upravljavec drona ne izkaže pravne podlage za snemanje, lahko posameznik zahteva prenehanje snemanja in izbris posnetkov, ki se nanašajo nanj. »V primeru, da lastnik ali upravljavec drona ne ugotovi zahtevi posameznika ali da posameznik utemeljeno sumi, da se z dronom izvaja nepooblaščen snemanje, lahko pri informacijskem pooblaščenca vložijo pritožbo zaradi kršitve pravic ali poda prijavo zaradi suma nezakonite obdelave osebnih podatkov.«

Na policiji ob tem pravijo, da je področje še precej nedorečeno. Sami lahko ukrepajo zgolj v primeru, da dron koga poškoduje ali da je zaradi njegovega »padca« poškodovana lastnina.

tivno maso brezpilotnega zrakoplova, poudarjajo pri javni agenciji za civilno letalstvo. Hkrati velja, da je za upravljanje brezpilotnega zrakoplova na področju, na katerem so pretežno stanovanjski objekti, treba dobiti potrdilo agencije za ustrezno kategorijo upravljanja letalske dejavnosti. Letenje za šport in rekreacijo je možno samo na pbmočju, kjer ni ljudi oziroma kjer so pomožni, ne stanovanjski objekti.

Operator, torej pravna ali fizična oseba, ki ima potrdilo oziroma dovoljenje za izvajanje letalske dejavnosti z brezpilotnim zrakoplovom, mora v skladu z zgoraj navedenim predpisom opraviti tudi oceno učinkov v zvezi z varstvom osebnih podatkov in to posredovati informacijskemu pooblaščenca. »Ocene učinka v zvezi z varstvom osebnih podatkov predstavljajo orodje za identifikacijo, analizo in zmanjševanje tveganj glede nezakonitih posegov v zasebnost ter ravnanj z osebnimi podatki, do katerih lahko pride pri določenem projektu, sistemu ali uporabi tehnologije. Namenjene so pravočasne-

mu prepoznavanju takšnih tveganj, s čimer se jih lahko ustrezno odpravi, zmanjša ali sprejme.« pojasnjujejo v uradu informacijskega pooblaščenca.

Za kršitelje denarne kazni

Izvajanje letalskih dejavnosti pomeni uporabo brezpilotnika za plačilo ali brez njega, kadar gre za opravljanje nalog iz zraka, na primer za snemanje, oglaševanje, nadzor, protipožarno zaščito, proženje plazov, letenje za znanstveno-raziskovalne namene, letenje za televizijske in filmske potrebe in potrebe poročanja, letenje za potrebe posebnih dogodkov. Zoper izvajalce letalskih dejavnosti z brezpilotniki, ki informacijskemu pooblaščenca ne bodo pravočasno predložili ocene učinkov na varstvo osebnih podatkov, bo informacijski pooblaščenec uvedel inšpekcijski in prekrškovni postopek. Za kršitev te zahteve so predvidene sankcije od 800 do 2 tisoč evrov za operaterja, ki je pravna oseba in od 400 do 1.200 evrov za operaterja samostojnega podjetnika posameznika. Odgovorni osebi pravne osebe in samostojnega podjetnika posameznika lahko prekrškovi organ za tak prekršek izreče globo v višini od 300 do 1.200 evrov.

Foto: splet

SAŠA regija lani s 150 milijoni evrov neto izgube

Velenje in Šoštanj kvarita podobo regije

Gospodarstvo Savinjsko-šaleške regije je lani povečalo število zaposlenih, imelo je tudi nekoliko več prihodkov kot leta 2017. Vendar je regija leto zaključila s kar 150,7 milijona evrov neto izgube. K tako visokemu negativnemu rezultatu so največ prispevala podjetja v občinah Šoštanj in Velenje oziroma Teš, Gorenje in Premogovnik Velenje.

TINA STRMČNIK

V Savinjsko-šaleški regiji je po podatkih Ajpesa lani poslovalo 1.132 gospodarskih družb. Hitra rast poslovanja družb v regiji se je glede na leto 2017 lani umirila. Družbe so lani v primerjavi z letom 2017 celo poslabšale rezultate poslovanja, saj so v nasprotju z letom prej poslovno leto zaključile z neto izgubo.

V družbah Saša regije je sicer zraslo število zaposlenih, lani jih je bilo 16.511, kar je skoraj šeststo zaposlenih več kot leta 2017. Prihodki so znašali 2,438 milijarde evrov, kar je odstotek več kot leta 2017. Prihodki na tujih trgih so dosegli 1,338 milijarde evrov, kar je za štiri odstotke več glede na leto prej. Odhodki so znašali 2,588 milijarde evrov, v primerjavi z letom 2017 so se povečali za 9 odstotkov.

Rezultate poslovanja so močno poslabšale velike družbe, ki za leto 2018 izkazujejo 189,2 milijona evrov čiste izgube. Povečanje izgube je predvsem posledica izrazitega povečanja odhodkov družb s področja predelovalnih dejavnosti in znižanja obsega prodaje. Gorenje je imelo 126,8 milijona evrov čiste izgube, Teš 58,5 milijona evrov, Premogovnik Velenje 3,8 milijona evrov. Čista izguba celotnega regijskega gospodarstva je lani znašala 207

milijonov evrov. Poslovno leto je v rdečih številkah končala četrtnina vseh družb.

Najboljši rezultati po občinah na Ljubnem

Čisti dobiček gospodarstva Saša regije je lani znašal malo več kot 56 milijonov evrov in je bil za 17 odstotkov nižji kot predlani. Največ čistega dobička v regiji so imele gospodarske družbe v občini Ljubno. Znašal je malo manj kot 19 milijonov evrov. Večji del tega dobička so ustvarili v podjetju KLS. Občini Ljubno sledi občina Nazarje, kjer so največ, 11,4 milijona evrov čistega dobička imeli v BSH Hišnih aparatih. S skoraj milijonom evrov dobička jim sledi podjetje Pfeifer.

Gospodarstvo občine Ljubno je lani v regiji imelo tudi najvišji neto dobiček. Svojo neto izgubo so lani v primerjavi z letom 2017 podvojile gospodarske družbe iz občine Šoštanj. Leto 2018 so zaključile s 65,9 milijona evrov neto izgube. Največji delež regijske neto izgube je Ajpes zabeležil pri družbah iz občine Velenje, in sicer 120,5 milijona evrov. Občutno povečan obseg lanske izgube (leta 2017 so družbe v Velenju še imele približno 4 milijone evrov neto dobička) je močno vplival na povečanje regijske izgube in celotno po-

slovanje regije.

Najboljša plača v Nazarjah

Povprečna bruto plača zaposlenih pri družbah v Saša regiji je ostala skoraj na enaki ravni kot leto prej in je v letu 2018 znašala 1.619 evrov. V primerjavi s slovenskim povprečjem so plače zaposlenih v družbah regije v letu 2018 zaostajale za 33 evrov. Najvišjo povprečno plačo so izplačevale družbe v občini Nazarje, ki so s 1.736 evri tudi krepko presegle povprečje slovenski družb, sledijo družbe iz občine Velenje. Najnižja povprečna plača je bila v občini Rečica ob Savinji, kjer je znašala 1.136 evrov.

Produktivnost zaposlenih se je zmanjšala, družbe so ustvarile za 11 odstotkov manj neto dodane vrednosti kot v letu 2017. Neto dodana vrednost na zaposlenega je znašala 33.445 evrov in je bila za 5.535 evrov nižja kot v letu 2017.

Glede na dejavnost so največji obseg dodane vrednosti ustvarile družbe s področja predelovalnih dejavnosti. Glede na sedež družb se izrazito nadpovprečje pri produktivnosti kaže v občini Gornji Grad, saj je v teh družbah zaposleni v povprečju ustvaril približno dve desetini več neto dodane vrednosti od povprečja regije.

Z nadpovprečno produktivnostjo se lahko pohvalijo še družbe iz občine Mozirje.

V zbornici niso zadovoljni

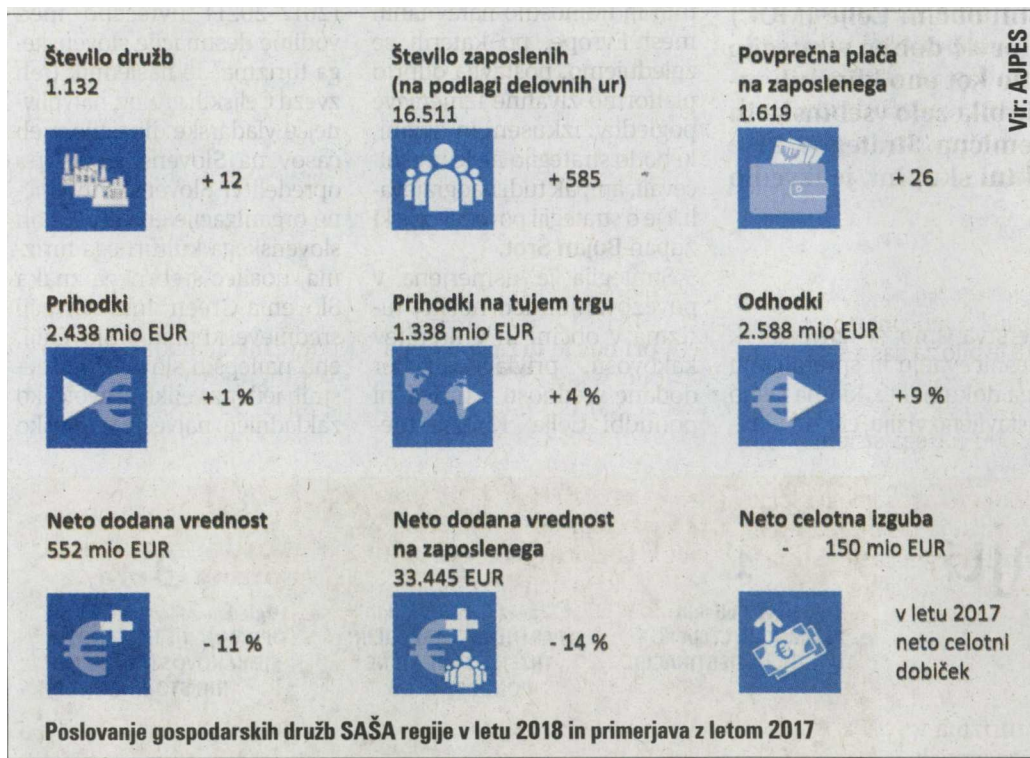
S poslovanjem družb Saša regije v letu 2018 niso zadovoljni v Savinjsko-šaleški gospodarski zbornici. Direktor zbornice **mag. Franci Kotnik** pravi, da so rezultati med drugim odraz netipičnega poslovnega leta, zlasti lastniškega prestrukturiranja največjega

gospodarskega sistema v regiji. »To je brez dvoma vplivalo na finančni rezultat. Nanj je vplivalo tudi nekaj drugih specifičnih okoliščin.« Kotnik je dejal, da bodo v teh dneh v Savinjsko-šaleški gospodarski zbornici skrbno preučili dokončne podatke in na osnovi tega na seji upravnega odbora sprejeli določena stališča ter priporočila za nadaljnje delo.

Kljub temu da je gospodarstvo Saša regije leto 2018 končalo globoko v rdečih številkah,

Kotnik ocenjuje, da so družbe v dobri kondiciji in pripravljene na izzive prihodnosti. »Menim, da so podjetja dobro pripravljena tudi na to, da se naši ključni izvozni trgi ohlajajo in da moramo biti pripravljene tudi na drugačen scenarij kot doslej.«

V letu 2018 je bilo med poslovnimi subjekti uvedenih 25 stečajnih postopkov, kar je tri več kot v letu 2017. Največ stečajnih postopkov je bilo začeti v gradbeništvu.

10 nasvetov za nagrajevanje prodajnega osebja

Čas branja: 2 min

13.06.2019 08:00

Sodobni plačni modeli spodbujajo timsko delo, med drugim svetuje dr. David Đukić

POSLOVNA AKADEMIJA

Foto: Cenk1988

Več iz teme:

[Inštitut za... >](#)

[Gospodarska zbornica... >](#)

[David Đukić >](#)

Dr. David Đukić, direktor **Inštituta za profesionalno prodajo**, bo 24. septembra vodil seminar **Plačevanje in nagrajevanje prodajnega osebja**, na katerem bo poleg osnov finančnega nagrajevanja prodajnega osebja predstavil tudi načrtovanje sistema denarnega nagrajevanja. V nadaljevanju predstavljamo njegovih 10 nasvetov v povezavi z nagrajevanjem prodajnega osebja.

1. Vsi vemo, da mora dober plačni sistem motivirati prodajalce. Hkrati pa največ plačnih sistemov pade ravno na tej točki. Če želimo, da plačni sistem motivira prodajalce, se moramo držati enega ključnega nasveta – **izračun variabilnega plačila mora biti čim bolj preprost**. Vsaj polovica plačnih modelov za prodajalce v Sloveniji je preveč kompleksnih.
2. Plačni model motivira prodajalce, če je delež variabilnega plačila v pričakovani plači dovolj visok. Najbolj pogosto motivirajo plačni modeli, ki imajo **delež variabilnega plačila v pričakovani plači vsaj 20%**.
3. **Dobri plačni modeli podpirajo organizacijsko kulturo**. V kolikor je organizacijska kultura osredotočena na sodelovanje, ne smemo prodajalce plačevati z modelom, ki temelji na velikem deležu variabile. Tako lahko plačni modeli v organizacijah, ki temeljijo na skandinavskem modelu organizacijske kulture, uspešno spodbujajo že pri 10% variabile v pričakovani plači.
4. **Če želimo oblikovati dober plačni model, moramo največ pozornosti nameniti merilom**. Za merila vzamemo zgolj tiste indikatorje uspešnosti, ki najbolj vplivajo na poslovni rezultat podjetja. Zelo pomembno je, da prodajalci s svojim delom neposredno vplivajo na doseganje merila. Če je na primer količina prodanih kosov v večji meri odvisna od marketinških aktivnosti podjetja kot od dela prodajalca, to ni ravno najboljše merilo za plačevanje prodajalcev. Zato se v tem primeru merilo prodani kosi izbere zgolj takrat, ko nimamo drugih bolj ustreznih meril. Hkrati pa to dejstvo upoštevamo tudi pri oblikovanju formule za izračun variabilnega plačila.
5. **V maloprodaji je smotrno kot merilo uspešnosti uporabiti rezultate skrivnostnih nakupov**. Ne sme pa biti rezultat skrivnostnih nakupov edino merilo. Poleg tega je pomembno, da uporabimo to merilo zgolj, če opravljamo

ocenjevanje posameznih prodajalcev (torej ne ocenjujemo zgolj trgovine, ampak vse prodajalce v trgovini).

6. Značilnost dobrih plačnih sistemov je tudi ta, da **temeljijo na ciljih, ki so dosegljivi**. Tukaj velja pravilo 70 %. To pomeni, da mora v povprečnem obdobju vsaj 70 % prodajalcev doseči ali preseči zastavljene cilje.
7. Sodobni plačni modeli **spodbujajo timsko delo** na takšen način, da vključujejo eno izmed oblik timske nagrade.
8. Plačni sistem bo uspešno podpiral organizacijske cilje, če bo **prilagojen željam prodajalcev**. Pogosta želja prodajalcev je, da imajo čim manjšo variabilnost dohodkov. Variabilnost dohodkov prodajalcev najlažje zmanjšamo tako, da podaljšamo obdobja merjenja.
9. **Želje prodajalcev lahko upoštevamo tudi pri izplačilih nagrad**. Če so nagrade relativno majhne, se lahko posvetujemo s prodajalci in jih izplačamo zgolj 4-krat na leto.
10. Podjetja, ki se soočajo s sezonami (npr. v turizmu, **gradbeništvu**), imajo še dodaten izziv pri oblikovanju plačnega sistema za prodajalce. Uspešna podjetja v primeru sezon prilagodijo obdobja merjenja in plane na takšen način, **da sezonska gibanja nimajo vpliva na višino dohodkov prodajalcev**.

Seminar Plačevanje in nagrajevanje prodajnega osebja bo potekal 24. septembra 2019 med 15. in 19. uro na Gospodarski zbornici Slovenije v Ljubljani.

POLITIKA / GRADBENA ZAKONODAJA

Vroča kri v inženirski zbornici

Več kot 400 članov inženirske zbornice je prepričanih, da jih je stanovska organizacija izdala, ker ni preprečila "grobe diskriminacije" – odvzema statusa pooblaščenega inženirja. Na inženirski zbornici odgovarjajo, da člani ohranjajo vse svoje pravice.

✦ Marjeta Kralj

Nova gradbeno-prostorska zakonodaja ni sprla zgolj arhitektov in inženirjev. Razkol povzroča tudi znotraj Inženirske zbornice Slovenije. Včeraj smo v Dnevniku poročali, da so si arhitekti in inženirji skočili v lase zaradi razlage ministrstva za okolje in prostor, da lahko gradnjo stanovanjskih in javnih oziroma vizualno izpostavljenih stavb vodijo izključno arhitekti. Notranja trenja med inženirji pa rastejo iz očitkov gradbincev, da matična inženirska zbornica ni preprečila »grobe diskriminacije«, kot imenujejo odvzem statusa pooblaščenega inženirja delu članstva.

Ta status so po stari zakonodaji dobili vsi, ki so se vpisali v imenik Inženirske zbornice Slovenije: tako odgovorni projektanti kot odgovorni nadzorniki ter odgovorni vodje del na gradbiščih. Po novi zakonodaji lahko ta najvišji naziv v gradbeni hierarhiji uporabljajo izključno le še projektanti, torej inženirji s pravico do risanja načrtov.

Po podatkih gradbincev je status pooblaščenega inženirja izgubilo okoli 1300 članov inženirske zbornice, ki smejo na trgu nastopati le še kot nadzorni inženirji oziroma vodje del. Slednje je zbornica tudi izbrisala iz evidence pooblaščenih inženirjev in zanje vzpostavila ločeno evidenco vodij del.

Prizadeti inženirji ugotavljajo, da jim nova zakonodaja jemlje že pridobljene pravice in možnost nastopanja na prostem trgu EU, saj se kot pooblaščeni inženirji ne bodo mogli več prijavljati na javne razpise niti v Sloveniji niti v drugih evropskih državah. Prav tako ne bodo mogli sodelovati z zasebnimi investitorji. Preko 400 gradbenih inže-

nirjev je zato naročilo pravno mnenje pri mariborski pravni fakulteti, v katerem Tomaž Keresteš, Martina Repas in Petra Weingerl ugotavljajo, da nova zakonodaja ni v skladu z ustavo.

Zmeda med javnimi naročniki

Tako na ministrstvu za okolje in prostor kot inženirski zbornici očitke zavračajo. Oboji, nadzorniki in vodje del, po njihovih pojasnilih ohranjajo vse svoje pravice in lahko še naprej opravljajo vsa dela, ki so jih smeli opravljati doslej. Priznavajo sicer, da je spremenjeni sistem sprva povzročil težave nekaterim nadzornim inženirjem, a bi morale biti te zdaj odpravljene. Določeni javni naročniki so še po spremembah zakonodaje v razpisih za nadzorne inženirje zahtevali izključno pooblaščenega inženirja, čeprav bi morali prijavo omogočiti tudi tistim, ki po novem nosijo »zgolj« naziv nadzorni inženir. »Inženirska zbornica je na to opozorila tiste javne naročnike, na katere so nas opozorili člani. O tem smo obvestili tudi okoljsko ministrstvo, ki je obvestilo ministrstvo za javno upravo, to pa javne naročnike. Od tedaj se na zbornico s tem problemom nadzorni inženirji niso več obrnili,« so povedali v zbornici.

V drugih evropskih državah po besedah državnega sekretarja na okoljskem ministrstvu Aleša Prijona nadzorni inženirji težav sploh ne bi smeli imeti. »Če je posamezniku dovoljeno vršiti nadzor pri nas, mu mora biti to dovoljeno tudi v drugih članicah EU. Za to skrbijo stanovske zbornice, ki zagotavljajo vzajemno priznavanje strokovnih kvalifikacij med državami,« je pojasnil.

Očitki o razkroju kompetenc in znanja

Toda prizadeti inženirji vztrajajo, da brez naziva pooblaščen inženir na trgu ne obstajajo. Še več. Prepričani so, da prinaša nova regulacija tudi razkroj na področju inženirskih kompetenc in znanja. Kajti vsi projektanti z nazivom pooblaščen inženir so po novem dobili pravico do vodenja del, tudi tisti, ki nimajo nobenih izkušenj ali opravljenega strokovnega izpita s tega področja. To še dodatno poslabšuje položaj tistih, ki ne smejo več uporabljati naziva pooblaščen inženir, opozarjajo prizadeti gradbinci.

Na inženirski zbornici pojasnjujejo,

da je bil eden od namenov zakonodajalca poenotenje reguliranih poklicev z Evropsko unijo, kjer ne poznajo odgovornih projektantov, odgovornih nadzornikov in odgovornih vodij del (ti poklici niso regulirani), temveč zgolj pooblaščenega arhitekta in pooblaščenega inženirja. »Ker ta dva poklica v EU prvenstveno – v večini primerov celo izključno – opravljajo projektanti, je ministrstvo povzelo takšno ureditev,« so pojasnili. Ob tem so opozorili, da so si ministrstva za gospodarstvo, za javno upravo in za delo zaradi deregulacije gradbeništva prizadevala celo za ukinitvev regulacije poklica vodje del, ki je slovenski unikum.

O sporu zdaj odloča ustavno sodišče, razočarani gradbeni inženirji pa bodo na zboru matične sekcije v torek odločali celo o izstopu iz inženirske zbornice. x

6500

ČLANOV ima Inženirska zbornica Slovenije.

2400

ČLANOV ima matična sekcija gradbenih inženirjev, ki je ena od šestih sekcij zbornice.

400

ČLANOV sekcije je glede izgube statusa pooblaščenega inženirja naročilo pravno mnenje pri mariborski pravni fakulteti.

Tako na okoljskem ministrstvu kot na inženirski zbornici priznavajo, da je spremenjeni sistem reguliranih poklicev sprva povzročil težave nekaterim nadzornim inženirjem, a bi morale biti te zdaj že odpravljene.

Gradbeni inženirji se bojijo, da bodo z odvzemom statusa pooblaščenega inženirja ostali tudi brez dela. Tomaž Skale DOKUMENTACIJA DNEVNISKA

STANOVANJA

Slaba banka zemljišč ne bo prenesla brezplačno

Na republiškem stanovanjskem skladu bodo od slabe banke kupili zemljišča za gradnjo stanovanj, od države pa pričakujejo, da jih bo dokapitalizirala v višini kupnine. V igri so zemljišča za gradnjo več kot 1500 najemnih stanovanj.

✂ Peter Pahor

Vlada je sprejela sklep, po katerem bo morala Družba za upravljanje terjatev bank (DUTB) najprimernejše nepremičnine v svoji lasti prodati republiškem stanovanjskemu skladu. Za zdaj so kot najprimernejša določili zemljišča v Podutiku v Ljubljani, na območju Brod - Drage v Novem mestu in v Rožni dolini v Novi Gorici. Posebno zanimivo je zemljišče v Podutiku, ki meri kar 21.000 kvadratnih metrov in kjer bi lahko po načrtih zgradili 300 stanovanj. Prenos zemljišč naj bi se izvedel po oceni tržne vrednosti, ki jo bo izdelal neodvisni cenilec. Tega bosta skupaj zbrala sklad in DUTB.

Dejstvo, da bo sklad zemljišča DUTB moral kupiti, je zmotilo Levico, kjer se zavzemajo za neodplačni prenos stanovanj in zemljišč z DUTB na sklad. V ta namen so pripravili tudi spremembe zakona o ukrepih za krepitev stabilnosti bank, ki jih bodo po napovedih v parlamentarno proceduro vložili jutri. Na DUTB in finančnem ministrstvu so namreč med usklajevanji z republiškim stanovanjskim skladom po besedah direktorja Črtomirja Remca poudarjali, da je brezplačen prenos trenutno nemogoč. »Odplačni prenos je le prvi del dogovora, po katerem naj bi potem država v enaki vrednosti dokapitalizirala stanovanjski sklad. Resorno ministrstvo za okolje in prostor bo moralo zdaj pripraviti sklep o dokapitalizaciji sklada, a pred tem morajo biti znane cenitve,« pravi Remec.

Na vprašanje, ali bodo v odkup zemljišč DUTB šli, tudi če država ne bo dokapitalizirala sklada, Remec odgovarja, da dokapitalizacijo vsekakor pričakuje. »Sicer bomo v težavah. Ker bi

si upal izpogajati precej boljše pogoje, kot jih bomo dosegli s cenitvijo, če bi se lahko neposredno pogajal za ta zemljišča, ki jih bomo poleg tega kupili v paketu,« pravi direktor, ki je optimističen, da se bo država dogovora držala.

V igri tudi kamnolom Podutik in Zgornje Gameljne

Omenjena tri zemljišča pa niso edina, ki bi jih lahko prenesli na sklad. Kot nekoliko manj primerna, a za sklad še vedno zanimiva, so določili tudi zemljišče ob Parmovi cesti, kjer bi lahko gradili 330 stanovanj, zemljišče na območju kamnoloma Podutik, kjer je mogoča gradnja okoli 360 stanovanj, zemljišče v Rožni dolini in zemljišče za tovarno Rašica v Zgornjih Gameljah v Ljubljani ter zemljišče na Vrhniki in v Šmarjah pri Kopru. Za ta zemljišča bodo morali na republiškem stanovanjskem skladu do konca leta pripraviti ustrezno strokovno utemeljitev »primernosti prenosa posamezne nepremičnine in potreb po gradnji javnih najemnih stanovanj po lokacijah«.

»Analizirali smo 19 zemljišč DUTB in jih razvrstili v skupine: najprimernejša, manj primerna in neprimerna. V tem sklepu vlade so zajeta tri najprimernejša zemljišča in primerna zemljišča. Pri čemer zemljišč nismo presojali po klasičnih kriterijih tržne gradnje, ampak po tem, kje so najboljše lokacije za najemna stanovanja in v katerih regijah jih najbolj primanjkuje,« pravi Remec, ki poudarja, da bo za uresničitev stanovanjskega programa v prihodnjih letih velik problem najti gradbene izvajalce, ker »kapacitet na trgu primanjkuje«. x

Črtomir Remec
direktor Stanovanjskega sklada RS

Odplačni prenos je le prvi del dogovora, po katerem naj bi potem država v enaki vrednosti dokapitalizirala stanovanjski sklad. Resorno ministrstvo za okolje in prostor bo moralo zdaj pripraviti sklep o dokapitalizaciji sklada, a pred tem morajo biti znane cenitve.

Zemljišče med Cesto Andreja Bitenca, Pilonovo cesto in predvidenim podaljškom ceste Pod Kamno Gorico, ki naj bi ga slaba banka prenesla na republiški stanovanjski sklad. 📍 Luka Cjuha

GRADBENIŠTVO

Oster boj za velike **posle**

Wigri so veliki posli in temu primerno srditi so tudi boji, ki spremljajo uveljavljanje nove **gradbene zakonodaje**. Še posebej vroč postaja sicer že star konflikt med inženirji in arhitekti, kdo lahko vodi projekt gradnje posameznega objekta.

To nalogo mora po novi zakonodaji opravljati pooblaščen arhitekt ali inženir iz stroke, ki glede na namen gradnje prevladuje. Opredelitev je dovolj nedoločna, da se inženirji in arhitekti o njenem dejanskem pomenu ne zmorejo dogovoriti. Ministrstvo za okolje in prostor pa je v primeru stanovanjskih stavb – ki se jih na trgu gradi največ in po nekaterih ocenah predstavljajo kar 90 odstotkov novogradenj – stopilo na stran arhitektov. Da je prevladujoča stroka arhitekturna, pravijo tudi za javno dostopne stavbe in objekte, ki so vizualno izpostavljeni, kot sta denimo trgovina s pohištvom Ikea ali kompleks, ki ga želi zgraditi poslovnež Joc Pečecnik na območju zaščitenega Plečnikovega stadiona za Bežigradom. Na tej osnovi upravne enote in tudi okoljsko ministrstvo kot drugostopenjski organ zavračajo izdajanje gradbenih dovoljenj za projekte, pod katere kot vodje niso podpisani arhitekti.

Ali torej ministrstvo privilegira arhitekta in omejuje pooblastila inženirjev? Slednji so o tem prepričani, saj tudi s konkretnimi primeri dokazujejo, da so do nedavnega še vodili tovrstne gradnje.

Zakaj torej tega ne bi smeli početi v prihodnje? Po opozorilih arhitektov so nejasna pravila in nedosledna praksa na upravnih enotah v preteklosti omogočili razbohotenje prakse, da so storitve arhitekturnega projektiranja v veliki meri prevzemali projektantski biroji brez arhitektov, načrte arhitekture pa so zagotavljali s podizvajalci ali pa so jih izdelovali

sami in od arhitektov kupovali le ustrezno žig na papirju. Zato je bilo treba bolj odločno opredeliti zakonodajo, ki je sicer že v preteklosti vodenje projekta omejevala na strokovnjaka tiste stroke, ki glede na namen objekta prevladuje.

Toda inženirji opozarjajo, da njihovo izključevanje iz vodenja stanovanjskih in drugih projektov ni pravi način reševanja problematike kupovanja žigov. Naloga vodje projekta namreč ni izdelati dober načrt arhitekture ali strojnih inštalacij, temveč predvsem usklajevanje vseh sodelujočih, tudi projektantov posameznih načrtov. S tega vidika mora dober vodja predvsem dobro poznati projekt, so prepričani inženirji, ki predlagajo, da bi moral investitor zato dobiti možnost sam odločiti, komu bo raje zupal svoj projekt – arhitektu ali inženirju.

V primerjavi z borbo med arhitekti in inženirji za isti kos pogače očitki gradbincev okoljskemu ministrstvu in predvsem matični **inženirski zbornici** izzvenijo predvsem kot spor zaradi prestiža. Čeprav ne smejo več uporabljati naziva pooblaščen inženir, nadzorni inženirji in vodje del z novo zakonodajo ohranjajo vse stare pravice in lahko še naprej opravljajo vsa dela, ki so jih smeli izvajati prej. Kljub temu njihova skrb, da bodo z odvzemanom statusa ostali brez dela, ni povsem iz trte izvita. Če javne naročnike tudi s pritožbami na razpise lahko prisilijo, da upoštevajo njihove prijave, je pri zasebnih naročnikih izbira nadzornika oziroma vodje del odločitev investitorja. Torej je lahko tudi stvar naziva.

Lani uveljavljenega **zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti**, ki ureja to področje, na okoljskem ministrstvu še niso odprli. Zato pa je v javni razpravi novela **gradbenega zakona**, ki ureja tudi vprašanje vodenja projektov. V sporne člene ministrstvo (za zdaj) ni poseglo, a jih lahko v parlamentarni proceduri spremenijo tudi poslanci. Ni naključje, da se ozračje segreva prav v tem času. x

Ali torej ministrstvo privilegira arhitekta in omejuje pooblastila inženirjev? Slednji so o tem prepričani, saj tudi s konkretnimi primeri dokazujejo, da so do nedavnega še vodili tovrstne gradnje.

Marjeta Kralj

Previsoki komunalni prispevki kmete odvračajo od postavljanja rastlinjakov

BRANKO ŽNIDARŠIČ, MARIJA MICA KOTNIK
finance@finance.si

Medtem ko ministristvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano kmetom v okviru ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam med drugim omogoča pridobitev nepovratnih sredstev za postavitev rastlinjakov, je ministristvo za okolje in prostor za novo gradbeno zakonodajo tovrstne naložbe podražilo in zapletilo. Tako vsaj pravijo kmetje, ki so se lotili postavljanja rastlinjakov in kmalu obupali, ko so izračunali, da nepovratna sredstva kmetijskega ministristva ne bi doščala niti za poplačilo komunalnega prispevka.

Po podatkih statističnega urada je bila lani v Sloveniji samooskrba z zelenjavo 38-odstotna. To nas uvršča med države neto uvoznice zelenjave, kjer ponudba domačih pridelovalcev ne sledi povpraševanju. Letos bo zaradi neugodnih vremenskih razmer v prejšnjem mesecu verjetno samooskrba še manjša. Kot pravijo strokovnjaki, bi lahko takšen izpad pridelka, ki je posledica vremenskih razmer, omilili z gojenjem zelenjave v rastlinjakih.

Kmetje tarnajo nad visokimi stroški in administracijo

Kmetijsko ministristvo tovrstne naložbe spodbuja, vendar se kmetje zanje ne odločajo predvsem iz dveh razlogov. Rastlinjaki so namreč po novi gradbeni zakonodaji v glavnem uvrščeni med nezahtevne objekte, za katere je treba pridobiti gradbeno dovoljenje, kar za kmete pomeni dodaten strošek in administraci-

jo. Še večja težava pa so vsaj v nekaterih občinah zelo visoki komunalni prispevki, ki bi jih morali kmetje plačevati za rastlinjake. Za srednje velik rastlinjak z okrog 650 kvadratnih metrov ta lahko znaša, odvisno od občine, okrog 10 tisoč evrov, pri največjih rastlinjakih pa po navedbah ministristva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano tudi do 100 tisoč evrov. Dodatna težava so po besedah Natalije Pelko, svetovalk specialiste na KGZS-Zavodu Novo mesto, veljavni občinski prostorski načrti, ki nezahtevnih objektov na kmetijskih površinah sploh ne dovoljujejo, saj je do spremembe zakonodaje veljalo, da so to enostavni objekti.

Odpovedujejo se že pridobljenim nepovratnim sredstvom

Več kmetov - nihče se ne želi izpostaviti z imenom in priimkom - nam je povedalo, da se zaradi prevelikih finančnih bremen in administracije ne bodo odločili za postavitev novih ali širitev rastlinjakov. Nekaterim je na razpisih celo že uspelo pridobiti sredstva za ta namen, a so se jim potem, ko so izvedeli, koliko jih bosta stala gradbeno dovoljenje in komunalni prispevek, odrekli in se tudi odpovedali naložbi.

»Lani, ravno ko se je spreminjala gradbeno zakonodaja, in tudi zdaj je odprt razpis za investicije in posodabljanje kmetijskih gospodarstev, tudi za zavarovane prostore, a nanj se pridelovalci zelenjave zaradi spremembe gradbene zakonodaje ne prijavljajo. Torej že dva ugodna razpisa za poso-

dabljanje bosta obšla pridelovalce zelenjave, ki bi se zaradi izboljšanja konkurenčnosti in sprememb vremena nujno morali stalno posodabljati in prilagajati,« je povedala Natalija Pelko.

Blaž Germšek, predstojnik Infrastrukturnega centra Jabolje pri Kmetijskem inštitutu Slovenije, meni, da bi moral gradbeni zakon rastlinjake klasificirati kot kmetijske objekte, za katere ni treba plačati komunalnega prispevka. »Veliko bi tudi dosegli, če bi na primer vse upravne enote enako brale in tolmačile zakon. »Poznam primere, ko so različne upravne enote različno tolmačile klasifikacijo rastlinjakov. Ene so rekly, da je to nezahteven objekt, spet druge da enostaven,« je dejal Germšek.

MOP: Enotna rešitev za vse rastlinjake ni možna

O umeščanju in gradnji rastlinjakov, razvrščanju, odmeri komunalnega prispevka in drugih povezanih tematikah je bilo med kmetijskim ministristvom (MKGP) ter ministristvom za okolje in prostor (MOP) že več usklajevanj. Kot so povedali na MOP, je bila glavna ugotovitev, da ni možno enačiti vseh vrst rastlinjakov, saj gre za različen način gradnje - od premičnih tunelov do velikih grajenih rastlinjakov, ki za delovanje potrebujejo vso komunalno infrastrukturo ali imajo velike utrjene, tudi betonirane manipulativne površine - in različen način uporabe.

»V prvi vrsti se bo preverilo, katera vrsta rastlinjakov dejansko ne predstavlja gradnje objektov in sodi med kmetij-

ske-gozdarsko opremo,« so pojasnili na MOP. Področje kmetijsko-gozdarske opreme ureja zakon o kmetijskih zemljiščih in jih gradbeno zakonodaja ne ureja, zato zanje ni treba pridobivati gradbenega dovoljenja. Med pomožno kmetijsko-gozdarsko opremo že danes sodijo tudi premični tuneli in nadkritja, zato zanje ni potrebno gradbeno dovoljenje.

Pri grajenih rastlinjakih je magična meja 150 kvadratov

Trajne oziroma trajnejše rastlinjake, ki ne ustrezajo definiciji premičnih tunelov in nadkritij, pa gradbeno zakonodaja uvršča med grajene objekte, pri čemer ločuje dve vrsti objektov. V prvo skupino sodijo rastlinjaki, izdelani kot proizvodi, ki so dani na trg kot celota. Gre za tako imenovane proizvode-objekte oziroma po starem prefabrikate. Če so ti manjši od 50 kvadratnih metrov, sodijo med enostavne objekte, večji pa ne glede na velikost sodijo med nezahtevne objekte. »Tako se na primer tudi rastlinjaki, veliki 10 tisoč kvadratnih metrov, še vedno uvrščajo med nezahtevne objekte,« so pojasnili na MOP.

V drugo skupino pa sodijo klasično grajeni rastlinjaki, kjer varnosti ne zagotavlja proizvajalec. Tovrstni rastlinjaki, veliki od 80 do 150 kvadratnih metrov, sodijo med nezahtevne, večji pa med manj zahtevne objekte. Blaž Germšek meni, da bi morali tudi zadnje uvrstiti med nezahtevne objekte ali pa vsaj precej dvigniti mejo za prehod iz nezahtevnih v

manj zahtevne objekte. »Meja 150 kvadratnih metrov je za vrtničarje, ki pridelujejo zelenjavo zase in za svoje sode, pri tej površini s pridelavo zelenjave ni resnega biznisa,« je dejal Germšek in dodal, da bi moral nekdo, ki bi se profesionalno ukvarjal z gojenjem zelenjave, v približno štirih letih zgraditi od štiri do šest hektarjev rastlinjakov, odvisno od vrste zelenjave, ki bi jo gojil.

Občine se komunalnemu prispevku lahko odpovedo

Glede komunalnega prispevka na MOP pravijo, da imajo občine v skladu z veljavnimi predpisi možnost, da komunalni prispevek za rastlinjake znižajo oziroma ga delno ali v celoti oprostitijo. Med zakonskimi oprostitvami za rastlinjake lahko po navedbah MOP pridejo v poštev predvsem oprostitve za enostavne objekte, vendar le, če se rastlinjaki uvrščajo mednje. V okviru občinskih oprostitvev plačila komunalnega prispevka imajo občine možnost

predpisati delno ali celotno oprostitvev komunalnega prispevka tudi za posamezne vrste nestanovanjskih stavb – torej tudi za rastlinjake. »Praksa glede določitve občinskih oprostitvev plačila komunalnega prispevka je zelo različna, praviloma pa so občine naklonjene oprostitvam plačila komunalnega prispevka za kmetijske objekte,« so pojasnili na MOP.

Kot so še povedali, so proučili tudi možnost, da bi se za rastlinjake predpisala zakonska oprostitvev plačila komunalnega prispevka. »Ugotovljeno je bilo, da to ni možno, saj bi taka oprostitvev lahko sprožila zahteve po zakonskih oprostitvah plačila komunalnega prispevka tudi iz drugih resorjev. Ker je komunalni prispevek v pristojnosti posamezne občine, bi to pomenilo preveliko poseganje države v občinske pristojnosti,« so povedali. Morebitno rešitev problematike v zvezi s komunalnim prispevkom za rastlinjake vidijo predvsem v ozaveščanju občin s predlogi za predpisovanje občinskih oprostitvev pla-

čila komunalnega prispevka za tovrstne objekte.

Treba je določiti območja, kjer bodo stali rastlinjaki

»Če želimo realno povečati samooskrbo na področju pridelave sveže zelenjave, bomo morali dopustiti, da se rastlinjaki smejo postavljati. Po mnenju Germška bi morali po celotni državi določiti območja, kjer se rastlinjaki lahko postavljajo, nato pa omogočiti, da se tam rastlinjaki postavijo z bistveno manj potrebne birokracije. Tudi tu imajo pomembno vlogo občine. Te morajo, kot pravijo na MOP, »glede umeščanja rastlinjakov v svojih prostorskih aktih določiti prostorsko izvedbene pogoje (PIP)«. Pri tem morajo v postopkih priprave prostorskega akta upoštevati še veljavni Prostorski red Slovenije (PRS), ki vsebuje pravila glede načrtovanj v krajini ter pravila glede načrtovanja namenskih rab prostora (NRP) v okviru sistema krajine. Pripraviti morajo strokovne podlage in analizirati prostor občine ter določiti enoto urejanja prostora (EUP) ali podrob-

nejšo namensko rabo prostora (PNRP IK), kjer je možno postavljati večje število rastlinjakov. »Problem obstaja, ker ni določene meje, kaj so večji in kaj manjši rastlinjaki. Večjih vsekakor brez spremembe NRP ni mogoče umeščati v prostor,« so pojasnili na MOP.

Kot so še dodali, nekaj splošnih pravil PRS že vsebuje 55. člen, in sicer, da se kar v največji možni meri upoštevajo strukturna urejenost prostora, način povezave s stavbno in naselbinsko dediščino in zgodovinski razvoj območij, 73. člen PRS v 7. točki poudarja, da se med drugim tudi rastlinjaki ne načrtujejo brez analiz, ki so sestavni del strokovnih podlag.

MOP je naročil tudi izdelavo priporočil in meril za možne objekte. V okviru te naloge se bodo določili pomožni objekti tudi za potrebe kmetijske in gozdarske dejavnosti glede na dejavnost in pojavnost v prostoru, oblikovanje in umeščanje v prostor. Nalogo, ki bo strokovna podlaga za pripravo uredbe s podrobnejšimi pravili, izdeluje Urbanistični inštitut RS.

Kako do osem tisoč kvadratnih metrov zemlje v Portorožu

Zemljišča, ki so v lasti družbe Hoteli Bernardin, merijo skoraj osem tisoč kvadratnih metrov, z njih se razprostira pogled na morje

UROŠ BOŽIN
uros.bozin@finance.si

Hoteli Bernardin so objavili zbiranje zavezujočih ponudb za skupno 19 zemljišč v Bernardinu. Gre za lokacijo v Bernardinu ob Cesti mornariških odredov le slabih 200 metrov stran od hotela Bernardin. Zemljišča ležijo na nadmorski višini od 37 do 58 metrov in imajo pogled na Portoroški in Piranski zaliv ter soline. Skupno obsegajo 7.897 kvadratnih metrov, od tega je 3.815 kvadratnih metrov površin namenjenih gradnji stanovanjskih objektov.

Zakaj v prodajo

»Odločitev je povezana z načrtovanimi vlaganji v turistično hotelsko infrastrukturo na območju Bernardina. Kupnina bo namenjena za izvedbo naložb,« so nam pojasnili v Hotelih Bernardin, ki so od aprila v skoraj 81-odstotni lastni družbe Sava in postajajo del državnega turističnega holdinga. So šli v prodajo, ker so že dobili kakšno ponudbo? »Na trgu smo zaznali zanimanje, vendar je na odločitev o prodaji primarno vplival investicijski cikel.«

Rok za oddajo zavezujočih ponudb je do 21. julija do 11. ure. Informativna cena je dolo-

čena pri 1,7 milijona evrih. Nepremičnine bodo prodane ponudniku, ki bo dal najugodnejšo ponudbo.

Kaj je možno graditi?

Od morja so parcele oddaljene okoli 300 metrov. »Gre za stavbna zemljišča in zelene površine, dopustna je stanovanjska gradnja,« odgovarjajo, natančnejše podatke pa lahko pridobite iz veljavnega zazidalnega načrta. Družba Hoteli Bernardin zemljišča prodaja brez projektne dokumentacije. V preteklosti jih je že poskušala prodati, vendar neuspešno. »Predčasno so tri nepremičninske agencije na podlagi po-

godb o posredovanju že oglaševale prodajo, vendar je bilo zemljiškoknjižno stanje še neurejeno, zato do prodaje ni prišlo.«

Zakopali bojno sekiro z občino Piran

V družbi so se lani dokončno poravnali z občino Piran. Od leta 1971, ko je piranska občina na podjetje Emona Ljubljana prenesla 24 hektarjev zemljišč za gradnjo turističnega kompleksa, sta se družba Hoteli Bernardin in občina zaradi nedokončanega postopka vrnitve neuporabljenih zemljišč občini zapletli v dolgotrajen spor, v katerem sta obe strani vložili tako tožbe kot nasprotno tožbe.

Kvantne sanje napol Slovenca, napol Škota

Nobelov nagrajenec Duncan Haldane raziskuje kvantno mehaniko oziroma kvantno topološko računalništvo.

Objavljeno
13. junij 2019 07:00

Posodobljeno
13. junij 2019 07:18

Haldane je prestižno nagrado dobil za odkritje uporabe topoloških konceptov za razumevanje lastnosti verig malih magnetov, ki jih je našel v nekaterih materialih. Foto Uroš Hočevar

[Saša Senica](#)

»Prvič sem v Sloveniji, odkar sem uradno postal slovenski državljan. Nimam pa še slovenskega potnega lista, saj zanj nisem mogel zaprositi ob prisegi. To moram še urediti.« se zasmije dobitnik Nobelove nagrade za fiziko profesor **Duncan Haldane**, ki se je [konec marca na slovenskem veleposlaništvu v Washingtonu uradno izrekel za Slovenca](#), v intervjujih pa vedno znova poudarja, da je [»ponosen napol Slovenec](#) in napol Škot«.

Preberite še:[Nenavadni magnetizem kvantnega materiala](#)

V deželo na sončni strani Alp je v začetku tedna pripotoval na povabilo Inženirske akademije Slovenije, saj je postal njen častni član, kar mu je v veliko zadovoljstvo. Člani IAS so najuglednejši (slovenski) strokovnjaki v inženirstvu in tehnologiji, s priznanimi dosežki na področju tehnološkega in znanstvenega napredka. IAS in Slovenska akademija znanosti in umetnosti sta pri nas edini nacionalni akademiji, ustanovljeni s posebnim zakonom.

»Imel sem srečo, da sem se pravilno spraševal in našel presenetljive odgovore.«

»Vedno sem se čutil Slovenca, to mi je privzgojila mama,« poudari sicer še britanski državljan Haldane, ki priznava, da so ga k prevzemu našega državljanstva napeljale tudi aktualne politične razmere na Otoku. »Seveda sem o tem začel razmišljati zaradi brexita. Najprej sem dvomil, da bo to mogoče, saj se je morala moja mama ob poroki odpovedati takrat še jugoslovanskemu državljanstvu.« Ljudmila Renko, koroška Slovenka, je ob koncu vojne kot študentka medicine delala v britanski bolnišnici v Celovcu in tam spoznala škotskega vojaškega zdravnika. Po poroki sta se preselila v Anglijo.

»Seveda sem o prevzemu slovenskega državljanstva začel razmišljati zaradi brexita.«

Inženirji in znanstveniki z roko v roki

Haldane je Nobelovo nagrado za fiziko prejel leta 2016, skupaj z **Davidom J. Thoulessom** in **Johnom Michaelom Kosterlitzem**. Z uporabo topoloških konceptov so proučili neobičajne faze oziroma stanja materije v superprevodnikih, supertekočih stanjih in tankih magnetnih plasteh. Sogovornik je prestižno nagrado dobil za odkritje uporabe topoloških konceptov za razumevanje lastnosti verig malih magnetov, ki jih je našel v nekaterih materialih. Na tem področju potekajo številne raziskave, saj menijo, da bi topološke materiale lahko uporabili v novih generacijah elektronike in superprevodnikov in tudi v kvantnih računalnikih.

Znanost in tehnologija sta dve strani istega kovanca, odgovori znanstvenik na vprašanje, kakšne so razlike in povezave med znanostjo in inženirstvom. »Znanstvenika žene radovednost, kako stvari delujejo. Naše delo je predvsem, da postavljamo vprašanja. Pogosto je največja težava ravno v tem, da moramo najti pravo vprašanje, šele potem lahko najdemo tudi odgovor. Znanstveniki si pogosto domišljajo, da so ravno naše raziskave najbolj uporabne, inženirji pa morajo biti do tega skeptični. Inženirji so bolj stvarni in želijo predvsem, da teorija postane praksa. Niti ni nujno, da je popolno, le dovolj dobro in uporabno. Potrebujemo tako ene kot druge. Znanstveniki ponudijo semena, inženirji pa jih nato posadijo,« razmišlja leta 1951 v Londonu rojeni Haldane.

Kvantno računalništvo prihaja

Njegova vprašanja se vrtijo predvsem okoli kvantne mehanike oziroma kvantnega topološkega računalništva. »Kvantna mehanika ni zahtevna le za laike, ampak tudi za nas znanstvenike. Večino časa se sicer ne ukvarjam z njeno interpretacijo, ampak s tem, kako deluje, kako bi jo lahko uporabili. Zakoni kvantne mehanike so bili postavljeni že na začetku 30. let prejšnjega stoletja, a kar nekaj časa je minilo, preden smo počasi razumeli, kaj vse je možno. Moje delo me je vodilo do velikih presenečenj. Imel sem srečo, da sem se pravilno spraševal in našel presenetljive odgovore.«

»Pri kvantnem računalništvu gre v teoriji za izjemno rešitev, v praksi pa ni nujno, da bo šlo gladko.«

Kvantno računalništvo je trenutno v središču pozornosti mnogih in dejstvo je, da bi takšen računalnik, ki ga v teoriji dodobra poznajo, spremenil svet. Toda za zdaj gre bolj ali manj za poskuse. Kdaj bo del našega vsakdanjika? »To je težko reči. Kvantni računalniki so naše sanje, saj bodo izjemno zmogljivi. Če bodo delovali. Vse več ljudi verjame, da bodo, ampak ... Kvantne računalnike rad primerjam s fuzijsko energijo, o kateri vsi vemo, da bi rešila svetovne potrebe po energiji, a še nismo zgradili učinkovitega reaktorja. V teoriji je rešitev izjemna, v praksi pa ni nujno, da bo šlo gladko,« razloži razkorak pri uresničevanju teoretičnih znanstvenih rešitev. Doda še, da je morda neupravičeno samozavesten, a vseeno meni, da bo kvantno računalništvo naredilo preskok v prihodnjih petnajstih letih. »Veliko ljudi dela na tem področju, zato sem prepričan, da bomo odkrili še veliko novega. Stvari se premikajo in postajajo vroče,« se namuzne.

»Kvantne računalnike rad primerjam s fuzijsko energijo, ki bi rešila svetovne potrebe po energiji, a še nismo zgradili učinkovitega reaktorja.«

Radovednost in strast do raziskovanja

Haldane, ki je doktoriral na Cambridgeu, je zdaj raziskovalec in profesor na univerzi Princeton, eni od osmih univerz elite Ivy League, ki je že večkrat kraljevala na vrhu lestvice najboljših ameriških izobraževalnih ustanov. Po prejemu prestižne nagrade Švedske kraljeve akademije se mu je življenje postavilo na glavo. »Prvo leto je bilo noro. Zdaj pa skušam poučevati in raziskovati, tako da veliko povabil na razne dogodke in predavanja zavrnem. Ampak slovenskim vedno težko rečem ne,« poudari Haldane, ki je našo državo obiskal že večkrat.

Duncan Haldane FOTO: Uroš Hočevar

Ker izžareva strast do svojega dela, mladi pri njem pogosto iščejo nasvete in navdih. »Sporočilo, ki ga skušam dati, je, da ni treba biti genij, kot je bil Einstein, da bi bili uspešni. Res so možnosti, da človek odkrije nekaj, česar nihče ni pričakoval, majhne, a za take reči se dobi Nobelovo nagrado. Seveda pa ne raziskujemo zaradi nagrad, temveč zaradi vznemirjenja. Mladi morajo biti pripravljeni, da ne bodo hodili po gladki poti, in oprezati morajo za nenavadnimi rečmi. Veliko vlogo igra tudi sreča, da na poti, ko brcaš kamenje, ne spregledaš velikega diamanta. Dober raziskovalec je lahko vsak, ki si upa biti radoveden.«

Častni član tudi Ronald Šega

Častni član inženirske akademije je postal tudi ameriški astronom in profesor fizike slovenskega rodu **Ronald Šega** (pogovor z njim bomo objavili v eni od prihodnjih izdaj *Znanosti*). Akademija šteje 80 članov, od tega 42 rednih, 27 izrednih, devet dopisnih in štiri častne člane. Glavna naloga IAS je promocija inženirjev in inženirstva ter tehnološkega razvoja. Tako si prizadeva za oživitve inovacijskega procesa v slovenskem gospodarstvu in kakovost izobraževanja na področju tehnike in naravoslovja.

Prof. Ronald M. Šega, prof. Duncan Haldane in Borut Pahor med slavnostno podelitvijo listin Inženirske akademije Slovenije FOTO: Uroš Hočevar

Javni poziv 71SUB-SO19 - Nepovratne finančne spodbude/pomoči za naprave za samooskrbo z električno energijo

Rok razpisa

Javni poziv velja do objave zaključka javnega poziva v Uradnem listu RS.

Objavljeno: Uradni list RS, Št. 36, Datum: 7. 6. 2019, Stran: 1297

Predmet poziva: Predmet javnega poziva so nepovratne finančne spodbude/pomoči (v nadaljnjem besedilu: nepovratna finančna spodbuda) za nove naložbe nakupa in vgradnje naprav za individualno in skupnostno samooskrbo gospodinjskih odjemalcev ali malih poslovnih odjemalcev z električno energijo, ki električno energijo proizvajajo z izrabo sončne energije (v nadaljnjem besedilu: naprava za samooskrbo z električno energijo).

Skupnostna samooskrba pomeni samooskrbo večstanovanjske stavbe in skupnosti OVE, skladno z Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 17/19; v nadaljnjem besedilu: Uredba o samooskrbi), pri čemer večstanovanjska stavba pomeni večstanovanjsko stavbo, poslovno - stanovanjsko, stanovanjsko - poslovno in poslovno stavbo.

Nova naložba je naložba, ki še ni bila zaključena ob oddaji vloge in bo začela obratovati po oddaji vloge za pridobitev nepovratne finančne spodbude (v nadaljnjem besedilu: vloga) po tem javnem pozivu.

Naprava za samooskrbo z električno energijo mora biti nameščena na stavbi, ki je zgrajena na podlagi pravnomočnega gradbenega dovoljenja oziroma je bila za stavbo izdana odločba o legalizaciji oziroma odločba o domnevi izdanega gradbenega in uporabnega dovoljenja po 118. členu **Gradbenega zakona** (Uradni list RS, št. 61/17 in 72/17 - popr.; v nadaljnjem besedilu: GZ). Naprava za samooskrbo z električno energijo je lahko nameščena tudi na pomožnem, enostavnem ali nezahtevnem objektu, ki se nahaja ob stavbi in je zgrajen v skladu z veljavnimi predpisi s področja **graditve** objektov.

Nepovratna finančna spodbuda se lahko dodeli le za nove naprave za samooskrbo z električno energijo.

Naprava za samooskrbo z električno energijo mora biti skladna z zahtevami iz soglasja za priključitev, izdanega na podlagi 147. člena EZ-1 in Pravilnika o tehničnih zahtevah naprav za samooskrbo z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 1/16 in 46/18; v nadaljnjem besedilu: Pravilnik).

Več

Pogoji za sodelovanje: Več o pogojih najdete **tukaj**.

Vrednost poziva: Skupna višina sredstev po tem javnem pozivu znaša 3.000.000,00 EUR.

Razpisnik: Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad

Rok: Javni poziv velja do objave zaključka javnega poziva v Uradnem listu RS.

Razpisna dokumentacija in dodatne informacije: Javni poziv in dokumentacija za prijavo z obrazci sta na voljo na spletni strani: www.ekosklad.si. Elektronska oblika dokumentacije za prijavo, ki si jo vlagatelji natisnejo sami, je enakovredna tiskanim obrazcem. Javni poziv in obrazce lahko vlagatelji naročijo pri Eko skladu na spodaj navedeni telefonski številki in jih brezplačno prejmejo po pošti. Za navedeno dokumentacijo lahko zaprosijo tudi s pisnim zahtevkom, poslanim na naslov: Eko sklad, j.s., Bleiweisova cesta 30, 1000 Ljubljana ali na e-naslov: ekosklad@ekosklad.si.

Informacije o javnem pozivu lahko vlagatelji pridobijo po telefonu na številki: (01) 241-48-20 v času telefonskih uradnih ur za stranke (ponedeljek, sreda in petek med 12. in 14. uro), po e-pošti na e-naslovu: ekosklad@ekosklad.si ali osebno na Eko skladu od ponedeljka do petka med 9. in 14. uro.

Brezplačno energetske svetovanje za občane: V skoraj šestdesetih pisarnah mreže ENSVET, lociranih po celi Sloveniji, delujejo neodvisni energetske svetovalci za občane. Občan, upravnik ali pooblaščenec se lahko v izbrani lokalni pisarni v imenu občanov naroči na energetske svetovanje, kjer mu neodvisni svetovalci z brezplačnimi nasveti pomagajo pri izboru, načrtovanju in uresničevanju investicijskih ukrepov učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije v stavbi.

Več informacij o brezplačnem energetskem svetovanju lahko upravnik oziroma pooblaščenec dobi na spletni strani Eko sklada: www.ekosklad.si ali na brezplačni telefonski številki: 080/16-69.

Več: Več o javnem pozivu najdete [tukaj](#).

Kazen za oder na Dravi

Večer

SREDA, 12. JUNIJ 2019 OB 11:07

Gradbeno dovoljenje za oder še ni izdano, a **gradbeni zakon** določa tudi izjeme. Občini kazen 8000 evrov zaradi lanske uzurpacije okolja.